

Vogul szójegyzék.

M.

mā föld | erde B. *mō* K. KL. P. *mā* T. — hely | platz I.18. tájék | gegend I.63. *mā-lam* világtájék II.131. út, weg K. I.166. *mō-tärm* föld színe | erdoberfläche P. 19. *nīlā mōn* négy részre KL. 6. *mā-nār-uj* földi giliszta | regenwurm I.163. *mā-tapriš* egér | maus I.163. *mā-γar-añt* mamut-csont II.112. — *māγum* nép I.8. *māγem* id. II.79. 129. (v. ö. *mām*).

mārejawé letelepszik | ansiedeln I.72.

ma'es ért, miatt | für, wegen III.421. *mas* KL. 8. *mas* P. 23. *moqs, mas* K. II. 239. id; — *āmki mas* magamról KL. 45. *am moqsām* irántam, ellenem | gegen K.

māγi dug, töm | stecken, stopfen I.18. *mγi* K. II.237. *moγi* KL. 31. *mγi* (tő: *māγ* —) AL. 76. *mγi* (tő: *māγ* —) P. 28. *moγi* T. 332. id; — felszúr | auf stecken II.309. *vitnē m.* vízbe márt | ins wasser tauchen I.151. — *maγintāli* (a br.) II.30. *ma'inti* (a br.) II.172. *moγēnti* KL. 32. *mākht* elbujik | sich verstecken K. I.168. *mγumtaγti* belebuj | hineinschlüpfen, -kriechen K. II.225.

ma'il mell | Brust I.96. *maīl* KL. III.485. *māil* K. II.233. *moul* T. 163.

māγiñ mézes | mit honig I.20. *mā'iñ* id. II.34.

ma'ir tuskó | klotz B. NyK. 22: 2. *māir* id. KL. 2. *kēr. ma'irēp ma'iriñ γāp* vas fenékbordájú fenékbordás hajó II.56. — *ma'ir jiw* görbe hátú fa II.91.

(*akwän*) *ma'itēli* összefűz | zusammenheften I.154.

maγ, maγpā: *mān-maγ* minő | was für ein AL. 59. *mān-maγpā* id. KL. 11. *āl-mān m.* valamilyen—von irgendwelcher art; *at-mān m.* semmilyen | keinerlei KL. 12.

maγti: *γūlpēt maγtsēm* hálómat kivettem | das netz auswerfen B. NyK. 22: 48.

maī' mi | wir II.27.

mainit hasonló | gleich: *tul-pāñγw m. sēñγw* felhő borujához h. mámor III.288.

maj- B. *māj-* D. ad | geben. Sing. 3. sz. *māγ* B. *mēi'* K.

mij KL. mā AL. māji P. mou (fut.) T. — mikti KL. 33. miššenti II.143. id.

majruté szorít | drücken T. 306.

majt māj | leber II.179. mōt K. KL.

mak : mōjt mak jelpiñ mātū a regének tulajdonképváló (eigentlich) szent helye I.18.

māleji tapogat | betasten I.5. maléšli (a br.) I.130. NyK. 21: 362.

(ań-) maliñ l. ań.

maltip meleg (vōt szél) | warm III.55. 511.

mām nép | volk II.127. mōm id. KL. 5. — v. ö. māzum l. mā.

mañ kicsi | klein I.48. fiatal | jung II.260.

man mi | wir B. L. P. man K. māñ T.

man vagy | oder I.14. mán id. KL. III.347. P. III.523. valjon II.81. — l. aman.

man : man sawit mennyi, hány | wie viel 334. — mán mi, micsoda | was P. 12. mikép | wie KL. III.203. mán-saut P. 12. mán-sāt KL. 11. mán-si AL. 61. mennyi | wie viel; mán-maḡ, — maḡpā l. maḡ; mán-sér milyen | was für ein P.12. al-mán valami | etwas u. o.

mañ meny | schwiegertochter II.274.

manā minő, micsoda | was für ein, was; manā-sir id; m.-kēm mennyi | wie viel 334. — mánā mennyire, mint | wie sehr KL. III.349.

manéḡ mennyi | wie viel; m.-kēm id. 334.

manér B. māner P. mändér KL. mi | was — minek, mi célból | wozu 354. valami | etwas P. 12. manér-sir minő | was für ein 334. nañen manér neked mi közöd hozzá 352. manér ātim akármí legyen; a mi csak kell | es sei was immer; was nur nöthig ist u. o. manérāi, manri' miért | warum 354. manériséntel mivel | womit II.117. — al-mán l. al.

māñyw 1) fejsze foka | schneide der axt: māñyw-pāl életlen | stumpf III.13. šqurép-moñkhw id. KL. 27. 2) buzogány | keule nāl-m. nyíl buzogány III.360.

māñi gombolyít | winden AL. 72 mēñi bonyolít | verwickeln K. 398. mañimti göngyöl | einwickeln P. 15. maññti B. id. (de v. ö. puñkā samā maññtēstā (a br.) fejét szemét lecsüggesztette I.6. 20.) — māñyati fölfordul | umwerfen III. 401.

maniñ l. ań.

manñti összezúz | zerschmettern III.29. ránt | reißen II.122. māneti szakít, tép | reißen P. 18. manenti P. 25. manēmti I.41. III.91. manéšli B. mānēmti K. II.237. mānēšli KL. III. 349. id. — māññti fölránt | emporreißen K. mēnēmti id. T. 160.

mañsi vogul I.48. mañs id. K. I.179. mañsā vogulúl | vogulisch KL. 18. mañsēñēs K. māñsiñis T. 319. id.

mańsik rěn farka | schweif des rennthiers II.112.

mansim šopér him fajd | auerhuhn III.119. *mansin* fajd III.379.

māńšē eltoppul | stumpf werden T. 307. *mānsi* id. K. II.223.

mant lapát | schaufel III.380.

mańtā göngyöleg | ballen III.210. 413.

mańtél 1) mentében, irányában | in der richtung; *ūt-aš* m. a víz fölszine mentében AL. 60. — 2) gyalog *jāmiti* jár | zu fuss gehen 346. *mańtql* id. T. 320.

mańtēñ, *mańtīñ* 1) annyi ideig | bis: *pōlem* *zul* *pūt* *mańtēñ* míg egy jeges hal az üstben (megfő), annyi ideig I.111. közben | während II.207. folytában III.209. — 2) *tēlpā* *jāñyep* *mańtēñ* *sāt* egy ujult hold korabeli hét III.337. — 3) *ton-mańtīñ* hát pedig 356.

marā játékbáb | puppe II.204.

(*jol-*) *mārexti* alá merülget | untertauchen I.111. *marēxti*, *marēxtogli* id. KL. 20.

marēm szorultság, szükség | bedrängniss, noth I.155. 138. — *mātā* *marmi* *jēm*tés a területe szűkké vált I.157.

mari szűkül | sich verengen II.135. megszorúl *lilitā* a lélekzete | der athem stockt ihm I.140. *jel-māri* id. KL. 11. — *marli* szűkít II.157. *marili* szükségbe esik | in noth gerathen II.402. *marapi* szűkít, megreked *gššā* *tāñyem* vékony utam III.300. — *marēm* - : *marēmanē* *sorjān* *zul* *tī* *maremawesū* mint szükségben levő pisztránggal, im szükségbe jutottunk (in noth gerathen) II. 160. — *marēmanē* *kātūn-nak* *marēmawēs* unatkozó kezünk ize meg-unatkozott (sich langweilen) II.207.

māri hisz, bizik | glauben, vertrauen AL. 72.

markāyā (dual.) szárnykarjai | die schwingen I.27.

maršāk l. *marš.*

mart dühös | wüthend III.405.

māsi B. *māsi* K. I.169 *māši* AL. 70. *māši* KL. 13. *meši* T 330. ruhát ölt | ein kleid anziehen; — *ta'il* *masēm* *qter* ruhát viselő fejedelem II.119. — *masili* III.382. *masēpi* I.119. III.409. *māsēpi* K. II.226; *masyati* I.140. *māškēti* K. II.227. *māškati* P. 15. öltözködik; *māsti* II.121. *māstili* II.28. öltöztet | ankleiden: *āñkwēlān* *zuritā* *māstēn* a fatuskó fölé ölt s d az ő alakját III.411. — *māsne* K. II.377 *mešne* T. 330. *māsne-khqr* K. I.169. öltözők, ruha | kleid.

māštēr mester | meister III.3.

mat B. *māt* K. L. valamely, valami | irgend ein, etwas — *akw'-mat* B. *ākw'-māt* K. KL. valamilyen, valami; *akw'-mat-ērt* B. *ākw'-māt-šit* egyszer | einmal; *mat-čqtpä* kicsoda | wer I.7. *mat-vajpi* minő, micsoda | welcherlei 335. *mat-namiñ* talán | vielleicht I.25. *māzum* *mat* *zum* idegen ember | fremder mann I.24.

matä-matä valamiféle | irgend ein II 213. *matä-kēnt* egy ideig | eine weile; mely időben | wann 341.

matélē talán, aligha | vielleicht, kaum 351.

matēr B. *mäter* K. L. valamely | irgend ein *akw'-matēr* B. *āk'w'mäter* KL. I. *akw'-mat*; *mäter-püt* KL. 11. *mäter-püt-mätärt* KL. III.349. id; *nē-mäter* I.1. *mät-r-oqt* K.II. 240. senki, semmi | niemand, nichts; *matēr-kasiñ* akármilyen | was immer; *m.-sir-mat* valamiféle. B.

mati megöregszik | alt werden I.152. *māti* id. K. 396. AL. 72. — *matēm ājkä* öreg ember I.35. 74. *mätēp khatēl* lenyugvó nap | untergehende sonne K. 396. *khotēl mätne ēl-poqt* nap nyugta előtt K.II.240.

maukim bögre | brüllend: *m. jūwlē tā sūlinte'it* b. rohannak visszafelé III.67.

mä ... l. részben *ma* ...

mä'inti, *mä'inti* l. *mü'inti*.

mäist a mint | als: *tü jmet-m.* a mint oda jött; *ākwe-m.* egyszer csak | einmal K. — v. ö. *āk'w'-mät-sit* KL.

(*äm-*)*mälä* ha, hogyha | wenn KL. 23. — l. *äm.*

(*päl-*)*mälemi* szétszakít | zerreißen T. 316.

mämä anya | mutter T. 164.

män: *khōrēm män il-urtilēm* három része (theil) osztom T. 324.

(*äm-*)*mäneñ* ha ugyan | wenn ja KL. III.347.

mänt 1) mentében, hosszában | längs K. 377. II.224. *mänti* id. — 2) át, keresztül | durch; *mäntēl* id. K. 377. P. 18. — 3) mialatt | während KL. 18. *mäntä* aközben | unterdessen KL. 16. *mäntēl* id. KL. 16. K. mialatt K. *mäntēñ* át | während, genau bis KL. III.349. — V. ö. *mäntēl*, *mäntēñ*. 4) l. *mönt*.

mäntēm talán | vielleicht K. P. 23.

mär mi, micsoda | was, L. *m.-tämli* id. *äl-m.* valami | etwas; *at-m.* semmi | nichts KL. 11. *mär-mqs* miért | warum KL. 22. *märuy* id. AL. 62. KL. III.353 (*ā* l.); *mēr* id. P. 23.

märäu; *ujnē märäu-tail tēuñkwēn* (pass.) a medve szőröstül-bőröstül (s a m m t h a u t u. k n o c h e n) egyen meg KL. 26.

(*šoꝛl*) *märränē* mennydörgés | donner KL. 21. — v. ö. *miryiläli*, *mirritawē*.

mäsēy macska | katze K. *mišäy* id. T. 322. — *mišäy* T. 330. *mišäkit* (plür.) T. 158. 322. leány | mädchen.

mät nevetés | das lachen AL. 78.

mäkēs gyarló | schwach II.329.

mékēti megadja magát | sich übergeben T. 324.

mēn B. *mēñ* P. T. *mēn*, *mān* K. *min* L. (dual.) mi ketten | wir zwei.

mēñkw ördög | teufel II.146.

məsi kanyarulat | windung II.5. *məsi* folyóforduló AL. 65.
məsiñ já kacsaringós folyó II.184. III.268. *məsiñ já* id. AL. 55.

mēt bér | lohn: *mėtiñ kät* jutalommal tele kéz | die hand
 voll lohn II. 403. *mēt-nē* szolgáló | dienstmädchen II.96.

mil mély | tief II.327. *tal-militné* ölnyi mélységre | klafter
 tief I.70.

mili: *khürém köpëka milqus* (pass.) három kopékát ígértek
 (adtak) érte KL. 47.

milpä süveges | mit einer mütze: *šoräs-oysër milpä* fekete
 rókaprém-süveges II.321.

min l. *mën*.

mini B. L. *minü* T. *mëni* K. megy | gehen — *minili* II.136-
miniläli II.263. *minenti* I.121. *minmiti* I.55. *pal-minkäti* szétter-
 jed | sich verbreiten AL. 54.

mir nép | volk I.9. emberiség | menschheit I.154.

mir-üläli dörög | es donnert II.51. 131. *mirritawé* hirtelen
 dörög I.15.

miriñ dörgő, csattogó | donnernd, krachend III.153. 4. morgó
 | brummend II.199.

mis 1) tehén | kuh I.8 — 2) *ur-, vor-, vit-mis* hegyi, erdei,
 vízi tündér | bergs-, waldes-, wasser-fee II.277. 315.

mis halmos | hügelig III. 9. *viñir uj m. èntëp* çot-pëstitä vö-
 rös nyuszt halmos övét leoldja u. o.

mö ... l. részben *mā* ...

moj (tő *mojt-*) mese | fabel K. 361.

mojël kötés, görcs | knoten II.337. 59. *sorüi mojlän kwol*
 arany kilincses ház | ein haus mit goldener klinke II.355.

mojënli bogoz | schnüren III.173. *mojëlti* megkötöz | bin-
 den II.337. — *jor-poultëp mojënülëm* a gyalufogót tovább görbit-
 getem (?) III.303.

mozi, mozi magzat | sprössling II.369. — birtokr.: *mokëm*
 III.36. *mozin* II.419.

moysëñ moksunlazacz | moksun-lachs I.134.

moitli fárad, kinlódik | sich abmühen K. 398.

möjt rege | sage — *majt* id. T. 162. — v. ö. *moj*.

möjti regél | erzählen, fabeln II.99. *möjteni* id. KL. 45.

mōkti mászik | kriechen AL. 60.

mōkat khätël tegnap | gestern P. 19. — v. ö. *mojzat*.

mokë liszt | mehl K. 377.

(*sis-*) *mokšër* (hátán) pupos | buckelig III.146.

mol jószág, áru | vermögen, waare II.331. K. II.376. *molëñ*
 zum vagyonos ember | reicher mann II.325.

möl 1) minap, régen, előbb | jüngst, lange vorher 341. *möläl*
 I.59. *mölëx* II.85. *mölëx* K. I.168. id; *möl ta'il* régtől fogva | seit

lange 341. *mōl γātēl-ta'īl* a már minapában is III.113. — 2) taval *tēli tēlen* | vorigen winter I.57. *mał tēl-tuj* taval | voriges jahr AL. 61. *mōlti* id. I.55. *molti* K. *molti* P. 19. id. — *molyat khotēl* (FK: *molkañt*) tegnap | gestern K. *małakhat, mała it'* id. T. 316.

mōl, -γē, -γāl a ház előrésze | vorraum des hauses K. 375.

mālē múlik | vergehen, vorübergehen T. 327. *mōlli* id. K. II.223. — *ām lum nou lunmē khānghā-māqstīl* az én lovam a te lovadat megelőzte (zuvorkommen) T. 316. *raqtsmēl khaiteu, khot-khar mālē* fussunk versenyt, ki győz? T. 166.

mālēz gyorsan | schnell KL. 20. AL.77. P. 22. — *ti mōlayēl* ily gyorsan | so schnell I.71.

mōlēmi siet | eilen P. 22. *mālēmi* K. *mōlēmtaxti* id. I.71.

mōlsāñ maliczabunda | eine art pelz I.152.

mōltēz fegyver | waffe T. 159. *māltax* T. 158.

(*jel-*) *māltējāmi* fölmelegszik *tōrēm* az idő | das wetter wird wärmer AL. 78.

māltēp meleg | warm KL. 16.

māñ mony | ei, hode T. 158.

mōñyēlti körbe vesz | umringen I.119. — v. ö. *mūyēlti*.

mōñšēm inség | noth II.262. *mūñšēm* II.349.

mōñt B. *mont* K. *māñt* KL. régebben, előbb, minap | früher, jüngst 341; *añ-mōñt* II.129. *añ-mōñt* K. *mōñt-ta'īl* B. a minap | vorigesmal; *māñtē* régebben | früher K. P. *māñtēl* (FK: *māñtēl*) óta | seit K. — *māñtāñ* azelőtt | ehemals KL. III. 201. *āi-, ām-māñt*; *āi-māñtāñ* most, imént | jetzt, soeben KL. 16.

mōqrē idő | zeit K. I.167. *mōqrēñēs* késedelmezve, időt töltve | saumselig (adv.) K. 382.

mor 1) silány *āln* ezüst | gering II.364. 2) *m. vōr* rengeteg erdő | ein ungeheurer wald III.155 sötét erdő I.99.

mār lehellet | athem K. II.232.

mōrax sárga málna | himbeere III.134. 360.

mōri bolondság | dummheit, bagatelle I.18. közönséges | gewöhnlich II.74. könnyen | leicht (adv.) II.60. — *mārē* hiábavaló | unnütz P. 21. *mārāi* hiába, czél nélkül | ziellos u. o. *mārī* hitvánnyan | unnützer weise K. II.233.

(*pul-*) *mōqri* bogyó-fürt | beeren-büschel KL. III.487. *mōriñ*, *mōrip pil* fürtös bogyó III.269.

mōrjām zombék | moorerde III.360.

mōrs alkalmas | geeignet III.74. *ta m. olyan* | solcher I.6. — *mōrsiñ sāt* kiszabott hét | ausgemessene woche I.35. *uj mōrsiñ nīl ētēñ* állatot megillető négy éjjeled III.57.

mārš kevésbé, kevés ideig | kurze zeit T. 319. *māršē* kevés, egy kissé | wenig, ein wenig K. III. 131. *māršāk* AL. 61. *māršākuv* P. 22. *māršāñ*, *māršākuvēñ* KL. 19. *māršēkölē* K. 381. id; *māršāk*

kevés hija, csaknem | fast P. 23. *mārštän* kevés idő mulva, nem sokára | in kurzer zeit, bald P. 20.

mārt déli mő vidék | südlich gegend P. 10. *morti māḫum* má-dárköltöző vidék népe III.46. *mortim tārem* költöző madarak déli hazája I.28. *m. sām* tengertüli vidék | jenseits des meeres II.70.

morti mér | messen KL. 5. *mārté* id. T. 160. — *mārtés*: *taw kq̄tā mārtés* az ő kezéhez mért (angemessen) II.87. *mortés ḡātél* meghatározott nap | ein bestimmter tag I.136 alkalmas | geeignet I.37. *ta mortés* oly derék | so vorzüglich III.135.

mos betegség | krankheit I.165. III.3. *mostal ép* | gesund NyK. 22:50. büntelen | unschuldig III.50. *most* erőtlen | kraftlos KL. III.355.

mos, mosū B. *māš* K. *māš* KL. *miš, mēš* T. — *ig* | bis (postp.) *moš* egy keveset | ein wenig I.1. III.119. *ismét* | wiederum III.455. *m. ért* gyorsan | schnell — B. v. ö. *māřš*.

mošū kevés | wenig I.162.III.119. *moššükwé* kevéssé I.164 *moššäkwän* id. 328.

most sáncz | schanze II.331.

mōt B. KL. *mot* K. AL. P. *māḡ, mōt* T. *māt* AT. más, másik | anderer—*mōtén* id. B. KL. *mōt-mōt*; *mōtén-mōtén* egyik-másik | einer u. der andere; *mōténtā* másodsorra | das zweite mahl KL. 21. *moténta* AL. 62. *moténtāi* K. I.169. id. *motiñis, motēñis* máskép | anderst K. 382. *motēñis* id. AL. 61. *mōtit* másik II.122. *jövöre* | künftig III.321. *mōtāl* máskép 344. *mōtālē* mássá I.69.

moť *khatél* tegnap | gestern; *moť-ūt* tegnap este | gestern abends AL. 60. *moto-khātél* KL. 16.

mowél l. *mūřél*.

mowēš ruha | kleid P. 10. *kwärt-m.* fehérenemű | weisswäsche P. 13.

(*laḡwē-*) *mōknām* szétágazó (*lōñkh* út) | sich verzweigend K. 376.

mūřél körül | rings herum (postp.) 340. *mowél* id. III.83. — **Igek.** *mūřél-jāmiti* körüljárkál.

mūřélti megkerül, körüljár | umkreisen, rund herumgehen I.135. II.129. *mowélti* id. III.76.

mūřinti nevet | lachen I.146. *mā'inti* K. 397. *māñti* KL. 15, id. *mōwélāli* mosolyog II.285.

muj vendég | gast III.339. *moj* vendégség | gäste K. II.227. *moj puñk* násznagy | verlobungszeuge II.248.

mujili vendégeskedik | zu gaste sein II.157 *mujli* id. II.7. 262. *ajándékoz* | schenken II.13. *mujlęptaxti* egymást megvendé-gelni II.157.

mujlęp ajándék | geschenk P. 27.

muł igézet | zauber II.417. *mułtēm* igézetes (adi). u. o.

mūlati füstölög | rauchen III.120.

mul vendég | gast I 75. II.125. *m. pāl* vendégrekesz | gastzelle I.33. II.284. — *moleñ* vendégrekeszbeli K. II.239.

mul nyer | gewinnen P. 28. *kwän-multi* eljátszik | verspielen P. 14.

mul múlik | vorübergehen AL. 61. — *mulnä* (postp.) -ig, *multaig* | bis KL. 17. *mūlnāi* id. B.

mulñ vit halsereges víz | fischreiches wasser I.133.

(*layw-*) *mūti* körüljár | rund herumgehen P. 16. *layw-mūti* id. K. 376. — *mület*: *soq̄ soqr m. khom* hét világot körüljáró férfi K. II. 376. *mūtenén sōut* a mint körüljáród K. II.377. *mūtiän-mānt* miközben ők ketten megkerülték KL. 18. — V. ö. *mūyēlti*.

muñēm izzadság | schweiss III.469.

muñkēlti göngyölt | wickeln III.513.

muñmentaum (pass.) izzadok | schwitzen P. 25.

mūrēñ czölöpös | mit pfählen II.331. kerek | rund III.405.

mūri alámerül | versinken I.160. KL. 17. (*u. br.*) *mūrm* id. II.96. *mūrsi* buvárkodik | untertauchen I.160.

muś kis | klein — *muśuy* kisebb, *muśis muś* legkisebb T. 320.

mūs, *mūšēy* B. *maś* K. szerint, -ként: *ti-m.* így | so; *yum-m.*, *yumle-mūšēy* hogyan | wie; *mūšyel* helyesen | recht I.70. *mūšyelä ti* ez a rendje, módja 349. — *äk-maś* egyszerre, hirtelen | auf einmal, plötzlich K. *tokh ūlnät maś* a mit így van K. I.170. *khom-maś* emberként | als mensch K. III. 131.

mussi mosolyog | lächeln P. 22.

mūsti tetszik | gefallen K.

muštaxti kinlódik | sich quälen AL. 61.

mutrā bűvös erő, fortély | zauberkraft, kniff I. 11. II.61.

mutrā-sātmi megrottás ellen való istenidézet II.372.

N, n.

nax (tő: *nāñgh-*) a kelepce kifeszítő fapeczke | stellnagel P. 9.

nā'ir nyereg | sattel II.327.

nāywi kopácsol | picken, hauen III.293. *nōkhwi* orrával csipeget K. II.227. *noghi* AL. 69. — *nāyweśli* III.92 id.

(*nuñk-*) *nāirēyti* fölnyergel | satteln P. 15.

1. *nāj* B. *nāi* K. *naj* KL. 1) asszony, fejedelemasszony | frau, fürstin — *nāj-sāñin* asszony-anyak II.134. gazdaasszony | hausfrau KL. III.355 — 2) istennő | göttin — *nājin* II.131.

2. *nāj* 1) nap | sonne I.44. II.61. — *nai* id. P. III.523. — 2) tűz | feuer — *nāj-jiw* tűzi fa II.143. *nāj-γūri* tűzi szerszám II.179. — *nājin* napos I.44. tüzes I.8.

ñajt-yum samán II.374.

1. *nak* 1) fok | stufe I.138. — 2) vég | ende: *jamés nakné pattawän* jó végre fogtok jutni I.10 *jamés n.* szerencse | glück I.137. — 3) íz, tag | glied: *kätém-nak* kezem íze II.289. — 4) rét | falte: *at nakpä nakēñ šeskän* öt rétfű rétezett kendő III.421. — *akw-nakēt* egy részben | theilweise I.13. — *noç* íz tag T. 155. — v. ö. *näk*.

2. *nak*: *pilä nakä šunññ tūw* bogyó termésében bő nyár III. 255. — *pilä nakiñ tūw* bogyó érlelő (reifend) nyár III.494.

3. *nak* vétség | vergehen II.388. baj | mühe, plage I.5. *nakép* kárhozatos | unglück bringend III.225.

nakaši: *n. taryñ saw suj* csemetefenyős sok berek | viele heine mit fichten-setzlingen III.278.

ñaki tapos | treten I.84. *ñazi* id. AL. 78. *nākhi* id. K. 399. *ñākhi* ráhág P. 17. — *nāktälti* letapos II.337 *nāçtēmti* id. III.225. *ñoqklayti* topog | stampfen KL. 12.

1. *nal* (igek.) 1) a víz irányában befelé, folyó irányában lefelé | wasser-einwärts, fluss-abwärts: *khul nal-taräti* a hal a kisebb folyóból a nagyobbba ereszkedik P. 16. — 2.) le | hinab, hinunter: *nal-va'ili* leszáll 337. *nal-šunšēm* letekintek KL. III.347. *nal-vorti* letaszít P. 16. — *mir nal atyate'it* a nép a folyóhoz gyülekszik II.207. *nal tāle'it* fölszállnak (a naszádra) | hinaufsteigen II.207. — *nalü* beljebb II.266. — v. ö. *nalēm*

2. *nal* nyél | schaft, stiel, heft I.151. *näl* id. II.257. P. 14. *nél*: *khausantnē n.* írótok T. 330.

ñal l. *ñol*.

ñäl nyíl | pfeil B. *ñäl* KL. *ñäl* P. *ñöl* K. id. — *tērēn-ñäl* kór-ság kínja | die pein der krankheit B. II.349.

ñäl csapda | falle III.17. 87. fajdtör III.368.

nalēm lenn | unten, n. *çujēs* lenn a vizen feküdt II.83. *n. çultçinte'it* lenn himbálódnak II.203. v. ö. KL. III.347. *nalmi jārīs* lent lévő folyócska II.176. — *ñälm-päl* T. 311. R a g. *nalēmēn*, ~ *it*, ~ *el* 337. *noqlmēn* lenn a folyónál, tűznél K. 375. *nālt* id. AL. 60. *nal-wä*, ~ *wäl* B. *nālwē* K. lefelé a parthoz, folyóhoz; *nalwē* id. II.265. *püt nalwä ti tarätilmēn* fazékat a tűzre (auf das feuer) akasztunk II.33. *ñoçi nalwä ti pētilmēn* húst az üstbe (in den kessel) aprózunk u. o. — *nalü* B. *nālu* K. 1) le a vízre *jamés ment* II.95. *n. repititā* beleveti a vízbe I.154. — 2) le (igek.) *ñäl tū nalwü sänçwäsi* innen oda le-ugrik II.213. — 3) be | hinein n. *çulñ-taytsemēn* bellebb (weiter hinein) bocsátkoztunk II.266. *nalü pal-tētā* tűzbe vetette I.13. — *nalü-kē patnū* ha kardomhoz jutna ill. ha beleesne (kard az összefüggésből!) II.148.

ñälēmti nyal | lecken AL. 77. *ñāqenti* id. K. 396. *ñāqjoali* egyet nyal u. o.

ñali nyom | drücken P. 22. — v. ö. *ñolenti*.

- nálijji* nyelv | schlücken K. 373. *nálti* id. — *šam-ňaletkati* nagyot nyelve megfulad | ersticken P. 22. — v. ö. *néleji* T. 330. *nalimän* negyven | vierzig B. *nälmén* K. *näliñ-varsiñ* suj zörgő, ropogó zaj | rasselndes, krachendes geräusch NyK. 22:51. *nalkän* *zul* hering II.160. *nälék-zul* id. III.134. *nältép* fűrészorru buvárkacsa | tauchente NyK. 22:49. *nam* B. *näm* D. név | name — *namiñ*, *nämëñ* neves, hires, jeles | berühmt, vorzüglich — *namël* szándékosan | vorsätzlich 346. *namëji* nevez | nennen II.154. *namejãli* III.158. *namti* I.4. id. *nämék* puha | weich III.287. 439. puha ágy III.278. *námér* sűrű | dicht I.89. *nampér* : *χis-n* fővényszem | sandkorn II.26. *namsi* AL. 64. *namt* KL. III.353. — I. *nəm* . . . *nañ* B. *näi'* K. *näu* KL. *näi* AL. *näi* P. *nou*, *nü* P. te | du. *nañ* kenyér | brot II.87. — *noañ* K. *nään* KL. 6. id. *nāñk* vörösfenyő | rothtanne II.120. *nāñki* látszik | es scheint II.89. *nāñkpä* látható | sichtbar III.273. *nāñkilëñ* éleslátó | scharf sehend II.335. — *nāñki* KL. 25. *nāñkläsi* vörösfenyő erdő | rothtannen-wald II.381. *nañrä* hatalmas | mächtig II.4. 101. III. 4. 153. *nāp* 1) batyú | bündel III.341. — 2) batyútartó | packsack I.109, — *nōp* KL. III.353. K. 378. id. *nāp* jávortulok | elen-farren III.298. *nāpi* sülyed, elmerül | sinken AL. 72 *nopi* P. 17. *nāpmiñ* bukdácsoló II.2. (q br. III.189.) *napmiñ* I.131. *nāpëmti* lecsüggeszt *sipä* nyakát | hängen lassen I.84. *naprëjawë* átázik | durchnässt werden III.295. *naprëjãxti* id. III.343. — *nāprëjãxti* id. KL. III.203. *nāprëjawë* (pass.) lucskos lesz KL. III.355. *nar* bűn | sünde II.462. — *nariñ* bűnhődéshozó | strafe bringend III.507. 1. *nār* mocsár, láp | sumpf III.121. 267. *nōr* id. K. II.235. *nār* sár | koth T. 313. 2. *nār* B. *nār* KL. *nār* P. *noqr*, *noär* K. 1) csupasz, meztelen | nackt: *nār kät-sqr* csupasz kéz-szár III.235. *nār lãmtël* meztelenül K. 19. P. 10. *nārñë* KL. 6. *noarnë* K. I.169. id; *nār aχwtës* kopár kő | ein kahler stein II.192. — 2) nyers *kër* vas | roh eisen II.331. zöld *jiw* fa | grün III.87. *pom* fű KL. 30. — *noqr-vuj* idei csikó | heuriges füllen K. II.229. — v. ö. *nāri'*, *nārëχ*. 3. *nār* csizma | stiefel II.122. *nār* bocskor | riemensschuh AL. 56. — *nārä* id. I.17. *nōrä* id. K. *nārëm* váll | schulter I.43. csipő | hüfte I.43. III.515.

nārēp torlaszoló fa | schlagbaum II.333. ajtótamasztó II.293.
nārēptälti torlaszol | verbarrakadieren II.333.
nāri szablya | säbel II.14. 33.
nāri: 1) *nol-*, *pal-* *nārjā* orra-, füle czimpája | nasen-, ohren-knorpel I.17. 2) gyöngéd | zart I.138. *nāri* KL. III.345. *nāre* II.279. id.

(*pal-*) *nari* szétfeszít | ausbreiten III.293. — *nāri* erőlködik | sich anstrengen K. I. 167. 168 tol | schieben T. 310. — *nāriti* 1) taszít | stossen III.454; tol II.271. *nāriti* id. II.56. *nāruti* id. T. 312. — 2) *kātā n.* kinyújtja kezét | die hand ausstrecken I.31. *ilē-nārāti* id. P. 13. *nāriti* id. AL. 64. *nāremti* id. III.231. *narmati* beront | hineinstürzen I.50 — *nāritayti* tolja magát *nalu* le a vízre II.95. *nārkatī* id. AL. 54. *nārēkhti* ladikot tol | den kahn schieben P. 10.

narmā husállvány | fleisch-ständer KL. 14.

nārmī kopaszodik | kahl werden 348. *kwān-nārmēs* csupasz lett P. 14.

(*kwon-*) *nārpti* kirekeszt | ausschliessen II.87. — v. ö. *nārēp*.

nārsi csúszik | rutschen P. 17.

narti l. *nortī*.

nasiñ: *turi tḡulēp n. pñś* turujzas szárnyval tollazott (b e f i e d e r t) nyíl III.523.

nāsmāp-tār szemfedő | leichentuch III.421.

nat l. *nāt*.

nāti B. *nēti* KL. P. uszik | schwimmen II.211. *nōtau* (pass.) id. P. 25. *nātauwē* id. III.497. usztat | auf dem wasser fahren II.81. *ladikázik* | kahn fahren III.498. — *nātilāwē* II.137. *nātéltāli* II.184. usztat.

nati illeszt | anfügen II.295. 329. III.279. 417. — *nātepi* id. KL. 28.

nāulkkhqtē l. *nāwli*.

naur csikó | füllen KL. III.355. — v. ö. *nāwēr*.

nāurēm gyermek | kind — *nāurēm* id. I.70. *nāurēmakēm* (dim.) III.456.

nāusi l. *nāwi* I.29.

nāwēl: *n. sipā siteñ squt* gyökérrel (mit wurzel) ívezett íves bödöny III.293.

nāwēñ kal pipegő hang | piepende stimme II.337. — v. ö. *nāwli*.

nāwēr csikó | füllen I.43. *nāwēr-voj* III.221. *nāor-vuj* K. II. 228. *nāwēr-pi'* I.43 id. — v. ö. *nāur*.

nāwlék zsenge | zart III.4.

nāwli üldöz | verfolgen I.12. II.22. *nāwliti* id. I.7. üget | traben III.11. 67. leüt | herabschlagen: *sipā nāwlenē sari ülēm* olyan

mély álmom, hogy a nyakunkat le lehetne ütni II.38. — *nawli* II.136. 189. *nawliłati* II.194. *nawélyati* II.96. üldöz; *nawélyati* (a sic!) nyargal üldözve I.119. *nawlkhaté* id. T. 313. *nawli* II.66. — *ul voss nawlawé* ne erőlködjék | sich anstrengen II.310. — v. ö. *niuli*.

nawriji kijátszani | hintergehen II.129.

nä ... l. részben *na* ...

(*ju-*) *näze* orrával betör | mit dem schnabel zerbrechen T. 308. — v. ö. *näwi*.

näx: *äk näxém* egyedül | allein KL. 21. *näxät poñkél* id. P. 11. *näxkánt* id. K. 386. *äm näxémté* stb. AL. 62. *näxte jaw* egyedül álló fa | alleinstehender baum K. 386. *n. läx loattén* mondj egy szót K. u. o.

nä'i nedv | saft III.267. *näi* KL. III.349.

näxém kopolytú | kiemen KL. 46.

näixtaxawé (pass.) hájasodik | fett werden KL. III.349.

näirís erősen | stark (adv.) KL. III.201. — *näürs* id.

näjar l. *näjer*.

näk 1) lépcső | stiege II.409. — 2) *sät näkpä näkiñ kwolké* hét szobájú szobás (ill. hét tagú) házacská | ein häuschen mit sieben zimmern, d. i. abtheilungen II.38. — v. ö. *kit näkep, näkeñ* két minőségű | zweierlei K. II.223. — l. *nak*.

näkw: *näkwä posi jgmés tá'ilém* színe fényes jeles ruhám III.533. — *näkwéñ* sima *núj* posztó | glatter stoff KL. III.355. *nakwiñ núj* fényoldalas posztó | glanzfarbiger stoff III.210.

näléwäl hitvány | wertlos K.

(*nukh-*) *nälti* nyélbe üti *jäpt* a kést | das messer in den heft einschlagen AL. 78. — *nuñ-nälti* id. T. 309.

nämti nevezget, szid | nennen, schelten T. 158.

nän miért | warum K. 387. — *nin* T. 324 (F.T. in) id.

nä-nér mi, micsoda | welches, was K. 370.

näntsati rénünő | renn-kalb II.49.

när-jiw tolórúd (a ladikon) | schiebstange KL. 45.

när gyűlölet | hass: *näri' víwén* meggyűlöltetel ill. gyűlöltre vitel I.12. rossz néven veszi neked II.156. — *näriñ* 1) átkos | verflucht II.409 — 2) szentséges | heilig II.263.

1. *när* hab | schaum II.36. — *näriñ* (adi.) II.30. 310.

2. *när* karcsú | schlank II.196.

när mi, micsoda | welches, was K. 370. *när* id. T. 166. *närné khoji* mibe kerül | was kostet es? K. *när-maş* miért | warum K. 387. *när-şqu* hány, mennyi | wie viel T. 166. *när-şqu-por* hány-szor | wie vielmal T. 323. — *nér* miért | warum T. 323. — v. ö. *né*.

närék puñkpä termetes (?) fogú | mit ansehnlichen (?) zähnen III.93.

närepi ingerel | hetzen I.115.

- näri* öröl | mahlen P. 27.
näriti szűr | durchseien K. 377.
närtmäti megragad | anpacken II.60.
närtäp *zum* összehuzodó férfi (a medvéről) | ein kauender mann (vom bären) III.142. 243.
näs csáklya | hacken I.98. *näs* id. AL. 62. — horog II.57.
at näsüp näsän kätlä öt horgú horgas kezecske III.275.
näsän izletes | schmackhaft I.87.
näsi kötöz | binden P. 15.
näürä erős | stark; *näürs* erősen (adv.) KL. 18. — *näüris* nagyon | sehr AL. 61. — v. ö. *näüris*.
näüremtäxti erősödik | erstarken AL. 54.
näwi koppaszt, kiczibál | zupfen P. 29.
 1. *nē* nő | weib — T. *nī* — *nēyiñ* nós; *nētal* nőtlen.
 2. *nē* (tagadó szócska): *nē-mat-xtäpā* senki niemand; *nē-mäter* semmi | nichts B. — *nē-nē* sem-sem K. 385. *nī-nī* id. T. 322.
nē mely, mi | welches, was; *khwqn-nē* kicsoda | wer; *nē-sēr* minő *nē-sēr-när*, FK. *nē-sē-när* mi, micsoda; *nē šou* mennyi | wie viel; *nē-nē* mi, miért | was, warum K. 370. — *nē-koqrēx* miért K. 387.
nēlti vár | warten KL.III.489. — *puñkhēm kwonā nēltslēm* fejcském kinyújtottam | hinausstecken III.312. — 1. *nēli*.
*nēj-*köt | binden — *nējseli* NyK. 22: 51. *nēyēmti* kötöz II.107.
nēimti KL. 32. *nēimäti* I.10. *nēisi* KL. 32. id; — *nēikti* hozzáköti magát | sich anbinden AL. 64.
nēi'-at még nem K. 385.
nēili, *nē'ili* B. *nēili* K. P. *nē'ili* K. *nēili* P. III.525. 1) látszik | sichtbar sein I.135. előtünik | hervorscheinen P. III.523. fölbukkanik | emportauchen I.1. — 2) érkezik | ankommen I.6. II.81. 193. 261. *kwon n.* kijön | herauskommen I.8. *nēilēnē xätēl* kelő nap | aufgehende sonne II.134. *lilin nēilēs* életed megmenekült | dein leben ist gerettet I.20. 68. 70. — *nēilāli* jelentkezik | erscheinen II.198. *nēilēpi* id. P. III.523. K. *nēltsawē* id. II.129; *nēltxati* id. II.89. fölnéz | hinaufsehen III.439; *nēlti* eltüntet | verschwinden lassen P. III.525. eljut, megérkezik | ankommen K. II.240. *nē'ilti* szemügyre vesz | in augenschein nehmen, beobachten III.508. *nēltsi* kinyujt ill. mutat III.312 (l. s. v.); *nēilkhāti* találkozik | sich treffen K. III.128. — *nēuli* kijő T. 159. *nēli*: *khätēl tar-nēli* a nap feljő AL. 79. *pun kwän-nēlāti* a szőr kihull | die haare fallen aus P. 14.
nēl szárító bak | ein gestell zum trocknen KL. 5. *n.* *sir* kereszttrúd | querstange u. o.
nēl l. *nāl*, *nol*.
nēleji l. *nāliji*.
nēlm nyelv | zunge I.5. *nēlēm*, *nēlmē* id. P. 9. — *süp-nēlmtal*

szótlan | sprachlos; *sūp ātim, nelm ātim* id. I.5. *ulā nelmā* tűz
lángja | flamme I.45.

nēlti l. *nālti*.

nēmās német | deutsch; *n. lēnkēr* vakondok ill. német egér
maulwurf III.148.

nēn-at még nem | noch nicht K. 385.

nēpek írás | schrift I.75. papír | papier KL. 3. *n.-lqmt* papír-
darab II.117.

(*älä-*) *nēr* valamely | irgendwas T. 166.

nērāspi-uj-ērret medvebosszú énekek | lieder über die r a c h e
des bären III.441. — v. ö. *nār* 2.

nērēmti elragad | rauben K. II.222.

nērtēz istengyertya: *ti nānk-p' jamēs n. xqsit* ezen vörös fenyő-
csemetéből álló szép istengyertya hosszában II.327.

ness csak | nur II.91. csak úgy | nur so I.12. III.64. ingyen |
umsonst 350. szinte KL. III. 493. *ness ālnē* békében, üresen lévő |
ruhig, leer III.143; 513. *n. tēlem* magától termett | von sich selbst
gewachsen I.38. *n. ātim* nem egyéb I.44. *n. suū* közönséges jószág |
gewöhnliches gut I.134. *n.-pēt tox jāli* azon czél nélkül (o h n e
ziel) is utazhatik II.207. *n. jāli* minden különös ok nélkül (o h n e
besondere ursache) meghal 350. *n. lūtūē* mozdulatlanúl
(o h n e sich zu rühren) álló I.84. — *nēsē* P. *niss* T. *noss* KL.

nēwi tép | reissen AL. 76. — v. ö. *nāwi*.

nēwēr borju | kalb III.298. — v. ö. *nāwēr*.

nī... l. részben *ne*...

1. *nīz-vuj* nyű, féreg | made, wurm K. 362. — v. ö. *nīnk*.

2. *nīz* vörösfenyő | rothtanne K. I.171. — v. ö. *nānk*.

nīzlās vörös fenyő KL. 30.

nīzpe jū fenyőág | tannenzweig P. III.539.

nīji nyúz | schinden K. 401. *nīzw* P. 14. — l. *nóji*.

nīlā négy | vier.

nīltān-puñk a veres sziklapart teteje II.56.

nīlu negyven | vierzig T. 159.

nīmvis csuszó-mászók | gewürm I.163.

nīn l. *nān*.

nīnk nyű | made NyK. 23: 362.

nīr vessző | ruthe I.23. ág | zweig KL. III.349.

nīri tép | reissen AL. 72. *nīrāsi* ránt I.163. II.100. *nīrmiti* id.

II.83. *nīrēmti* elragad | rauben I.18. II.93. KL. III.487.

nīs (tő: *nīns*-) haltej | fischmilch K. 362 AL. 55.

nīs medvefog | bärenzahn — *nīspā* I.117. III.335. *nīspā*
KL. III.349.

nītēp wannēm szülő erdőm | der wald, wo ich geboren bin
KL. III.345.

niuli üldöz | verfolgen KL. 20. AL. 70. *niulkänti* AL. 69.
niwqléxti AL. 77. id. — v. ö. *nawli*.

no ... na ... l. részben *na ... , nu ...*

nq̄yer czirbolyatoboz III.205. II.183.

nq̄xi sántit | hinken AL. 70.

noyi hús | fleisch II.33.

noyor mi | was, welches T. 166.

noys nyuszt | marder I.5. nyusztbőr | marderfell I.31.

säme nq̄xítepti megfojt | erdrosseln K.

noyta erdei tűz | waldfeuer T. 163.

1. *nokhti* látszik | sichtbar sein KL. 15.

2. *nokhti* unszol | aneifern K. II.237.

nqi igen, nagyon | sehr T.

najér fejedelem | fürst K. II.232. — *nqér* AL. 70. *näjär* T. 165.

nol nyolez | acht III.419. — *nol-sqt* nyolezvan | achtzig III.502. *nol-sot* K. *nqlqllu* T. — v. ö. *nallqaw*.

nol B. *nql* K. T. *nol* KL. *nal* AL. 1) orr | nase. — *nol-tus* arcz | gesicht KL. 13. *nqli-som-ém* id. T. 307. *nal-täläk* orrezimpa | nasenknorpel AL. 55. — *nol-kwali* kötőfék | halfter II.112. — 2) fok | das cap II.136. 96. *ur-nol* hegyfok | vorgebirge II.209. *qarä n.* ritkafajú föld II.96. — *jä-nel* (illeszkedve!) folyó forduló partja, folyófok | flusswende AL. 55. — 3) hegy | spitze *séri-n*; *jüntep-n.* kard, tű hegye | degen-, nadel-spitze K. II.223.

nqléx vékony (*turpä* hangú) | dünn II.29.

noléxtaxti viaskodik | kämpfen, streiten II.20.

nolém säs nyári nyirhéj | sommer-birkenrinde II.52.

nolenti nyomkod | drücken, pressen I.60. 121.

nqli kigyó | schlange I.80. II.323. *noli* AL. 55. *nqlu* T. 314. id.

nallqaw nyolez | acht B. *nallqu* K. *nollou* KL. *nqlalu* T.

nolt alacsony *turpä* hangú | mit tiefer stimme III.316.

nq̄lt csekély | wenig: *tépä vitä n.* étke, vize cs. III.341. KL. III.355. — *n.* *turpä turiñ rqn̄y* éles (?) hangú, hangos kiáltás | ein scharf (?) klingendes geschrei II.11. — I. *nolt*.

(*khwt-*) *nq̄ltqas* (pass.) megkoszosodott | aussätzig werden K. — v. ö. *nulém*.

nolaji összenyom | zusammendrücken III.456.

nqmértké tojás | ei T. 308.

nqmi gondol | denken III.80. *nqmélmati* I.15. *nqmsi* III.120. KL. 8. K. I.167. *nqmsiláli* II.41. id; *nqmsaxti* gondolkozik | nachdenken I.160. *nomsaxti* id. K. II.224. — *il-nqmélmaté* elgondolkozik, búsul | grübeln, sich betrüben T. 307.

nqmt (*nqmet-né* III. 55.) gondolat, elme | gedanke, verstand I.5. T. 160. vágy | sehnsucht II.301. szándék | vorsatz T. 160. —

namtém xulilalém megsajnáltam (tlk. elmém fölemelkedett) | bedauern II.187. — *nqmtiñ* elmés, okos | klug II.41; I.137. III.266.

nōn női szemérem | weibliches geschlechtsglied: *lo-nōn* lópéra K. II.228. *nōn-vōnghé* — *pū-oqampe* lyukfi-ebek P. III.523. *ta añkwä nōni'* (káromkodás) I.26. — *nān* K. II.236.

nqnméji megindít | bewegen II.369.

nōnsi nyúlik | dehnen AL. 74.

nqosté l. *nqwi*.

nopāti fölfüggeszt, fölnyársal | aufhängen, aufspiessen KL. III.353.

nqpi mázol | schmieren II.211.

nōr dió | nuss AL. 78. *czirbolyatoboz-mogyoró* | zirbelnuss AL. 74.

nq̄r hegység | gebirge III.323. Ural I.12. 129. *nq̄r-oxwtés* sziklakő | fels KL. 20.

nor gerenda | balken II.291. III.96 *nq̄r* id. K. AL. 70; *nor* nyárs | spiess T. 159. *nur-jiw* id. I.97 II.113. 172.

nq̄réx zsenge | zart II.274. — *nq̄rai* vékony zelnice | dünner traubenkirschbaum III.455. — v. ö. *nq̄lez*.

nōri akar | wollen AL. 72. — *nq̄ri* id. K. II.226. óhajt | wünschen K. II.378.

nōri csúszik | rutschen 344. — *kwon-normiti* kimászik | hinauskiechen III.417. — *normän* kuszó III.48.

nori összezúz | zermalmen II.23. *norsi* id. II.108. — *nori* új szorongató állat III.154. *norän*: *sis noränél* *noréstü* háztúzással zúzta széllyel II.23. hátszorítással II.108. — *nq̄ri* törik | brechen K. 376.

(*supi*'-) *nq̄ri*' (tok) porcogója | knorpel III.499.

*nq̄ri*li hemzseg | wimmeln I.31.

norma (deszka) állvány | gerüst III.55. — *axwtés-normä* kőgát | damm II.176.

nortéx híd | brücke K. 362.

norti terít | bedecken I.45. *kiterít* | ausbreiten III.428. *narti* abroszt terít | aufdecken AL. 56. *nortzati* teritődik, oda hatol | sich ausbreiten, eindringen II.362. — *nortmän*: *vijir qlät n. mākwe* vörös színnel borított (ü b e r d e c k t) földecske III.7.

noss l. *ness*.

nq̄sēñ ízletes | schmackhaft KL. III.351. — l. *näsän*.

nq̄t B. *nat* KL. P. kor | zeit, alter I.129. élet | leben I.137.

nq̄tiñ: *élém-xq̄les n. tārēm* az ember idejebeli világ II.35. 179. stb. — *nq̄tpalit* mialatt | während II.295.

nōti segít | helfen K. II.228. *nq̄ti* id. AL. 72. T. 327.

nq̄tmi megkorosodik | altern I.149.

nq̄u rekettyefűz | bachweide KL. III.355.

nquzati stb. l. *nowi*, *nqwi*.

nowl KL. 20. *nqul* P. 22. *nqwel* (*nqwlä* B. I.58) hús | fleisch.

nowé miatt, következtében | in folge dessen, wegen K. 387.

KL. 22. *nūwéné* id. B. 354. — *sām nquné* szeme láttára K. I.172.

nquré erős | stark K. II.232. — v. ö. *nāürä*.

(*nqkh-*) *nourémi* megerősödik | erstarken K. 374. — v. ö. *nūrēmti*.

nowé egymás közt | mit einander : *ēkw^c-qñšuz n. loqyata* az öreg ember s a felesége egymás közt beszélgetnek K. I.166. — l. a k ö v e t k e z ő t.

nowäm, *nowän* stb. egymás | einander : *mēn nowämt vēkhtěsmé* mi egymást megláttuk P. 12. *nowäm-pēs jērptaxtimēn* egymással szeretkezünk KL. 22.

nqwéltawé (pass.) izmosodik (*nqwlä* a husa) | kräftig werden II.102. *nqwélayti* birkózik | ringen P. III.523.

nowi tép, gyomlál | reissen, jäten K. 402. — *nūwi* kopaszt | rupfen T.331. — v. ö. *nāwi*.

naw- hozzáfog, kezd | beginnen K. 402. praet. *nqusi* K. II.238.

nqosté K. II.237. — *nqostém* kezdve T. 336 *nqukhoté* id. T. 159. 138.

nqwi B. *nowi* K. KL. (*nowi* mozgat, érint, bánt KL. 34).

1) mozog | sich bewegen. — *nqwési* nyüzsög | wimmeln I.156;

nqwésáli I.25. *nawlenti* ficzkándozik (a hal) | herumspringen AL.

61. — *nouli* hajlik | sich beugen K. — *nowmi* megmozdul I.10;

nowmti II.261. I.31. *nowmäti* I.10. indul, halad | aufbrechen, fort-

schreiten. — *nāusi* rezeg | zittern I.29. *nqusānti mā* reng a föld |

die erde erbebt I.61. — *nowémtépti* (kissé) megmozgat II.51. 247.

nowi id. K. *nouti* (*n!*) id. KL. 34. *nquti* hintáztat | schaukeln

AL. 60. *nqutép jū* rezgő fa P. III.523. *nouti* fárad (ill. mozog) | sich

bemühen T. 322. — 2.) bánt | zu leide thun I.49. *nqwiti* II.156.

nquti KL. 23. id; *nowiti* megránt (*sěrmät* a gyeplőt) | anziehen

II.317. bánt II.410. *nquzati* (*n!*) bánt III.87. ingerel | necken KL.

III.353.

nqwli tur pipegő hang | piepende stimme II.429. *nqwlém sūp-*
kém pipegő szájacskám u. o. — v. ö. *nawēñ*.

nu ... l. részben *no*...

nukh, *nqkh*... l. *nūñ*, *nūñk*.

nuj posztó | tuch I.7. III.101. KL. III.355.

(*zot-*) *nuiémti* (*n?*) félreránt | wegziehen I.29. — v. ö.

nqwi.

nūji nyúz | schinden I.152. II.93. — *zasti-sqwu nūje'im* moh-

kérget vājok föl ill. nyúzik II.185. — *nūjli* II.192. *nūjrali* I.153.

nūjrelāli II.192. *nūjémti* II.165 nyúz. — *nōjé* T. 326. *nūjji* AL.

64. id.

nul árvíz | fluthwasser III.218. 257.

nuł nol l. *nuli*.

nulás lúczfenyves | weiss tannen-wald I.105.

nulem seb | wunde III.505. kosz | grinde KL. 78. — *nulém*,
nulmé P. 9. *nolmi* T. 163. seb.

1. *nuli* jegenyefenyő III.103. szurokfenyő III.317 | silbertanne, pechtanne; *nuł* lúczfenyő P. 8: *nuli* T. 163. *nolo* AT. 163. id; *nol* vörösfenyő | rothtanne K. II.378.

2. *nuli* eskü | schwur III.54. *nuli-uj* esküvő állat II.195. *noli*, AT. *nolo* id. T. 163. *nuł* id. P. 10.

nultāñ meredek hegyfal | steile felsenwand I.6.

nulti esküszik | sewören III.54. — *nultili* III.152. *nultilāli* III.386. *nultsāpi* III.381. id. — *nolti* K.

num B. P. T. *nom* K. felső | das obere — *numi* id. *Numi-Tārēm* isten neve tlk. felső ég B. 336. *numi*, *numo* id. T. 308. *numén* fönt | oben, auf B. P. *nomélt* id. K. *numél* felülről | von oben B. T. *nomol* id. AT. — *num-öl* P. 14. *nom-qol* K. II.223. legfelső | das oberste — v. ö. *nuñ*, *nuñk*.

nūmīti megmozdul | sich rühren III.61. — v. ö. *nūwi*.

numqs pāl jobb oldal | rechts, rechte seite T. 330.

nuñ: *nuñen*, *nuñkét* fölül, fönt | oben, auf KL. 13. *nuñk* föl, fölél | nach oben, aufwärts P. 14. *noñkhé*, ~ *khvé*, ~ *khal* id. K. 374. *noñkhāl* II.233. *nuñghal* AT. *noñghail* id. T. 309. — *nuñy* *Tārēm jāum* fényes T. apám AL. 414. — *Igek*. *noñy*- B. 336. *noñk*- K. 374. *nukh*- KL. 13. *nuñk*- P. 15. *nuñ*- AT. *noñ*- T. 309. fel-, meg- | auf.

nūnsli kinyújt | dehnen, ausziehen P. 18. — *il-nōnsqntaytē* kinyújtózkodik | sich strecken T. 307. *il-nōntē* kipiheni (ill. elnyújtja) magát T. 307. *nōntesali* id. AL. 61. *nōnti* pihen | ruhen AL. 74. — *nūntlayti* id. II.219. — *nūntsiti* nyúl *kātätel* kezével | die hand ausstrecken; mit der hand greifen I.131. *nūntsintāli*: *kātānēn nūntsintālei*' ujjukat huzogatják ill. kezüket nyujtogatják II.67.

1. *nūp tōri-pu* gyöngé húsú darufi | ein kranich-junges mit zartem fleisch KL. III.349.

2. *nūp* násznép | hochzeitleute K. II.238. *nūpi* nász | hochzeit K. II.223. *nōp* leánykérő | brautwerber T. 162. — *nūp-pāsēn* lakodalmi asztal K. II.238. *nūpi-jōr* házastárs | ehehälfte K. II.223.

nūpél (*numpél*) felé-, hoz, irányában | gegen, zu, auf B. 339. KL. 8. — *vāt n. akvé* harminczegy | einunddreissig B. 339.

nūpřenti sétál | spazieren 336.

nūpis kemény | hart I.27.

nūplayti nősül | heirathen KL. 17. *nūplaytnē mām* násznép | hochzeitleute II.129. — *nōplē* nőül kér | freien T. 159. *nōplaytqlēp* *khum* kérő vőfély | brautwerber T. 331.

nur bosszú | rache II.96. megbosszulás: *án jái'- p̄r̄en nur ti kojmitéi'* ama bátyjuk megbosszulását keresik (úzik) ím II.62. bosszú-ok | ursache zur rache: *já-ä minem járiñ nur man at anšiken* atyától eredt atyai bosszúokunk nincs II.27. — *nor* harag | zorn K. 378. — *nuriñ*: *já'i n. xglä uj* apai bosszúval (megátkozott) dög állat III.444. haragos | zornig III.76. *nuriñ yum* megrontó v. bosszuságot okozó ember III.444.

nür szij | riemen: *n-läk szij-lapda* II.182. *n. va'ilep* szíj-nyakló | riemen-halfter I.109.

nürém rét | wiese I.98. *n.-uj* medve (réti állat) | bär I.98. *nürmeñ yum* id. III.334.

nürém hatalmas | mächtig, stark: *n. uj* medve | bär II.193. III.1. — *nürém*: *vuor n.* erdei hatalmas a. a. medve KL. III.483. *nörém-önt-voj-p̄kwé* hatalmas erdei állatfucska III.467. — v. ö. *nouré, náürä.*

nürémti megerősít | befestigen P. 15. 25. v. ö. *nourémi.*

nüris erősen | stark (adr.) P. 21. — v. ö. *náüris.*

nurmalti: *am nurmaltém utém* az én bosszúm okozója | der mir rache schuldet II.71. — v. ö. *nur.*

nurpä: *akw' n. sät q̄ln* egy karikára fűzött (ill. karikás | auf einen ring geheftet) hét ezüstpénz II.291. *akw' n. sät put* egy akasztóíves hét üst | sieben kessel auf einem reif II.17.

nürsili ri | weinen II.337.

nusä szükség | noth II.429. *q̄jtä-pil n. tūw* réti bogyóban szükös (dürftig) nyár III.26. — *nusä* szegény | arm KL. III.353.

nüsän tarka | bunt II.278.

nüsém nász | hochzeitvater II.95 nászrokon II.258.

nüsi (u br.) megjavul | sich bessern 342. *nüsémläli* id. II.427.

nüsi nyújtóztat | ausstrecken: *nüsne* II.67. — *nüsiläli* megnyugszik | sich beruhigen II.196. — *nünšli.*

nüssélti l. *nüwé.*

nüwé mozog | sich bewegen T.332. *nüwémti* megindul | aufbrechen II.99. himbál | schaukeln K. II.222. *nüwémläli* megmozdul | sich rühren II.85. *nüwiti* hajt | treiben II.21. rohan | rennen III.275. — *nüssélti* üldözöbe vesz | verfolgen I.12. — l. *nüwi.*

O, a.

q-q igen | ja KL. 21.

qanä csésze | schale K. 378. — l. *oqnä.*

oä leány | mädchen K. II.222. *oq* P. 8. *oqi* KL. III.345.

oätém l. *oqtäm.*

öx hegy | berg K. 374. *öx-poñk* hegycsúcs | bergspitze P. 16. meredek part AL.78.

q̄xel ész | vernunft T. 158.

ōkherti megátkoz | verfluchen K. III.129.

ōkhešēm imádság | gebet T. 156.

q̄xxiñ cserzett *tawél* bőr | gegeberbtes leder II.50. — v. ö.

q̄xwti.

q̄xi: *law-q̄xi lawiñ nq̄mtél*, *kant-q̄xi kantiñ nq̄mtél jāmili* dühös fejbeli dühös elmével, haragos fejbeli haragos elmével jár föl s alá III.9. — v. ö. *ōx*.

ōxsal réz | kupfer T. 162.

ōxsä darab | stück I.13.

ōxsä pénz | geld K. 365. P. 10. *okhsé* id. K. 373. — *ōxsēñ* (adi.) K. II.379.

(*jel-*) *ōxsämi* lesoványodik | abmagern P. 15.

ōxser róka | fuchs.

ōxti l. *ōxwti*.

ōxwtés kő | stein K. II.223. *ōxwtés* KL. 15.

ōxwti hánt | schälen P. 14. 27. *ōxti* id. AL. 64.

q̄il l. *q̄ul*.

(*šip-*) *q̄iriñ* (nyak)örvös | mit einem streifen am hals KL. III.351.

q̄it mező | wiese T. 312. *q̄jtä* III.15. 502. *q̄'itü a'it-uri'* tēls a rét rétalakúvá termett I.41. — *q̄itāñ* (adi.) II.294.

ōj szerencse | glück II.285.

q̄jrel kiáltás | schrei K. III.132. *ākū' q.* egy verszt K. *kit q̄jrel* két verszt P. 19. — *oq̄jrel* id. K. II.228.

q̄jri kiált | schreien K. II.224. — *oq̄jri* id. K.

ōji menekül | fliehen, entlaufen III.363. — *ōjili* III.361 *ōjiläli* II.148. *ōjiläli* II.195. megfut, futamodik | weglaufen; *ōjipi* megszabadul | entkommen II.56. *el-q̄ipi* id. K. 373. *ōjipäli* id. III.30. — *väs-uj-zul ti ōjipuñkwé patsét* a kacsaféle állatok [vonulása] vége felé kezdett járni I.56. — *kun-q̄jmati* kiszabadul T. 159. *jol-ōjmati* leválik | sich ablösen II.289. — *la'il ōjmatné vq̄ñxiñ mā* láb-bicsakló gödrös föld | den fuss verrenkender graben II.386. *vitén q̄jmati* vízbe sülyed | in's wasser untersinken II.299. *jqlé q̄jmati* elhagy | aufhören K. II.238. — *ōjti* elszalaszt, futni enged | laufen lassen KL. 13. *kwän-q̄iti* id. K. 373. kiereszt | entlassen: *näl ul ōjtälñ* nyilat ki ne ereszszetek I.95. v. ö. *am nälém ōjpattal* I.111; — *jel-ōiti* leejt | fallen lassen P. 15. KL. III.349; — *ōjti* old | losbinden AL. 62. *kwän-ōjtyati* leoldódik, lecsúszik KL. III.353. — *qs q̄iteslém* a czélt eltévesztettem | das ziel verfehlen K. — *nañ nōxsel ōjtälñ* du beza h le mit zobel B. 356.

q̄ji alszik | schlafen II.127. *q̄jwé* KL. III.203. *jol-q̄jwés* elaludt II.83. K. 374. *q̄jimé* alva II.127. — *q̄ilti* altat | einschläfern K. 374. — *q̄jilmawés* I.7. *q̄jilmatawé* III.142. — *ōjilmatne* u. o. *jel-ōjilmentlaum* P. 22. alszik.

- qjka* öreg | alter.
okw' egy | eins P. 9. — v. ö. *ou*.
öl vég | ende P. III.521. — *el-olt* kezdetben | anfangs; *ji-olt*
 végre, utoljára | endlich, zuletzt K. — I *qol*, *oql*.
ql-, *qlé-*, *oql-*: *ql-när* valami | etwas; *qlé-khwaté* valamikép-
 pen | irgendwie; *oql-khun* régen, valamikor | irgendwann K. —
 v. ö. *al-khañghwa*.
āla: *ū-āla* egész éjen át | durch die ganze nacht AL. 61.
ālā szín | farbe II.319. III.7.
ōlēm álom | schlaf T. 156. — v. ö. *ūlēm*.
ālēm élet | leben I.16.
qlemtaxti emelget, hord | heben, tragen P. 17. *qłentaxti* hur-
 czol KL. 14. — *oqlenti* emel K. *oqlmi* emel | heben KL. 15.
ōli K. KL. *qli* B. AL. *ql-* T. van, él, lakik | sein, leben, woh-
 nen — *qłili* III.15. *qłilāli* II.164. *qłmēji* lakni kezd, letelepedik |
 sich ansiedeln I.72. II.183. *qłmīlēm* volt vala II.183. *ōlenti* van K.
 II.240. — *qłiñēt* a levők | die seienden III.190.
qłmēz bal | links K. II.229. — *qłmqz* id. T. 330.
qłn ezüst | silber — arany | gold II.123; — pénz | geld
 B. 350.
qłp-: *vīrīr qłppā qłpeñ nā'ir* vörös festésű, festett nyereg |
 roth gefärbter sattel II.339. *sorñi qłppā jātēl mā* arany-színes ked-
 ves föld | goldfarbenes liebes land III.40.
qłp hős | held T. 159.
 (*ākū'*-) *ōlpā* teljesen, épenséggel | ganz u. gar KL. 20.
qłtēn arany | gold II.327. aranyos | goldig III.227.
qłti hozzacsatol | anknüpfen, anheften II.298. megtold | an-
 stückeln II.364. *il-qłti* KL. 12. *olti* P. 16. id; *qłtyēli* hozzacsatol
 I.67. *qłtēm*: *kit jiw q-porā* két fából összerótt tutaj | von zwei
 bäumen zusammengeschnittenes boot II.135. *qłtmāñ* id. II.279. —
qłtyati hozzákapesolódik II.298. — *lunt-vās tēn jui-pālēt ta*
qłtyatsēt a vízi szárnyasok ő utánuk sereglettek (schaarten sich
 ihnen an) I.30. — *ōltmēt* gyarapodás | wachsthum II.379. *ōltmētēñ*
 gyarapító | vermehrend u. o. *qłtmiñ* id. III.297.
qłti': *lunt-, vās-qłti'* lúd-, récze-falka | gänse-, enten-heerde
 II.428. *qłti'-xarkwē* hal-nyaláb III.227. *qłti-khwar* szárított csibe-
 aprólek | getrocknetes hühnergekröse KL. 47. *qłti-tori* fiókdarú-
 falka | ein schwarm kraniche KL. III.347.
qłtatē csalogat | locken T. 326.
qłtul birtok | vermögen II.46. III.192. jószág | vieh I.134.
 életmód | lebensweise III.435.
qłmilti megmond | sagen P. 19. *qłmilti* beszél | reden KL.
 18. — *puru-qłmiltēm* kiengesztelem (tlk. visszabeszélem) | ver-
 söhnen T. 308.

ōn fölséges | erhaben II.256. 356. *vojle-ōnle* nagyságos állatocska | erhabenes thierchen III.133.

ōñ l. *āñi*.

ōñr (tő: *onru-*) anya | mutter T. 156. *ōñk* AT. *oñkw* KL. III.353. *tōmel-oñkhk* jávortehen | elen-kuh KL. 16. — *oñk* KL. III.353. nőcske K. III.126. *oñkéské* öreg asszony | alte frau K. I.168. — v. ö. B. *āñkw*, *āñk*.

ōné ül | sitzen T. 314. *ōnté* id. T. 333. *il-ōntén* ül le | setz dich T. 310. — *Täut il-ōnts* a Tavda befagyott | die T. ist eingefroren u. o. *il-ōnté* elmerül | versinken T. 159. *otté* ültet | setzen T. 333. — *khqtel ontantne ur* napnyugvó táj | die gegend gegen sonnenuntergang T. 330. — *ōntéltayté* előtünik | hervorscheinen T. 310.

ōñr gyanta | harz III.103. *ōñkh-jiw* szurkos fa | harzbaum KL. III.355.

ōñkhé hófajd | schneehuhn K. 397.

ōñyel l. *āñkwél* T. 156.

ōñwi levetközlik | sich entkleiden K. 399. *elé-ōñkhwsayti* id. K. II.225. *el-ōñwysayti* K. 373. *jel-ōñkwsayti* id. P. 15. *kwün-ōñkwse* levetköztet | entkleiden KL. 5. *ōñkwsi* a bőrt lehuzza (a medvérről) | das fell (des bären) abziehen P. 27. — *ōñghi* ruhát leveti | sich entkleiden AL. 74.

ōñyti gyantáz | mit harz bestreichen III.123. 284.

ōñi, *ōñ* nagynéne | tante K. 360. *āñi* id. T. 164. *āñi'* ángy | schwägerin II.99. III.379.

āñsi van neki | hat; visel | tragen, benutzen II.87. I.34. 143. tart: *tot ta āñsawem* ime ott tart engem | er hält mich dort III.117. magánál tart, ápol | pflegen II.105. ellát | pflegen II.264. fölnevel | erziehen I.159. — *amki āsné ārim* a magam nemzette leányom | das von mir selbst erzeugte mädchen II.150 *āñkum āñsém kit pñ'* anyám szülte két fiú | von meiner mutter geborene zwei söhne II.213. *āśwäsém* születtem | ich bin geboren II.277.

āñstal szűz | jungfräulich III.36.

āñsuç öreg | der alte K. I.166. — l. *āñsuç*.

ōñtēñ szaruból való | aus horn K. II.235. — v. ö. *āñtiñ*.

āñtēr méh | biene I.103.

āñtēs segítség | hülfe I.142. II.15.

āñtēsti segít | helfen I.162. II.146.

āñti árad | das wasser steigt B. 328. *kifut a víz* | das wasser übergeht I.31.

āñtil borda | rippe II.99. III.533.

āñtsel mellett, tájékán | neben, in der gegend B. 338. *ōñtsél* közelében | in der nähe II.73.

ōñtollou kilencz | neun.

āñu (tő: *āñkh-*) fenyő | fichte T. 162.

- oqkelmēñ kegyelmes | gnädig K. II.376.
 oqkw anyós | schwiegermutter K. nagynéne KL. III. 349.
 oqkwérés nénéske K. III. 130. — v. ö. *āñkw*.
 oql, oql, l. qul.
 oql öl | schooss P. 17. KL. III.489. oqlēñ. KL. III.485. —
 v. ö. *āl*.
 oqlä csaknem, majdnem | beinahe K. — v. ö. *ālā*.
 oqlēm-poql tulsó fél | jenseits KL. 11. v. ö. *ālēm*.
 oqlēmü fest | malen K. 396. — v. ö. *alpti*.
 oqlpél korán | früh K. — v. ö. *ālpél*.
 oqmél mód | art u. weise K. I.168. 169. II.225. P. 21.
 oqmp eb | hund K. II.223. — v. ö. *āmp*.
 oqnä csésze | schale K. P. 15. edény | geschirr KL. 14. —
 v. ö. *āni*.
 oqpä böleső | wiege, oqpēñ K. II.222. qpa AL. — v. ö. *āpā*.
 oqr anyai részről való rokon | mütterlicher seits verwandt
 KL. 5.
 oqrent adósság | schuld P. 10.
 oqrés tűz | feuer P. III.525. qrés-jiw hasábfa | scheitholz
 III.9. — naj-jiw öräs tűzifa rakás | ein haufen brennholz II.143. —
 v. ö. *ārés*.
 Oqs Ób K. II.222.
 oqsél halál | tod P. 15.
 1. oqt fegyver | waffe KL. III.201. v. ö. *ātā*.
 2. oqt nem | nicht K. P. KL. oqtī P. oqtü, oqtēm id. KL. —
 v. ö. *at* stb.
 oqtēm ember | mensch K. II.223. oqtēm id. KL. III.351. nép
 K. I.170 II.377: oätēm K. 376. — v. ö. *ätēm*.
 qpa ipa | schwiegervater T. 163.
 qpä medve | bär KL. 6.
 qpér ügyesség | gewandtheit KL. III.481. ügyes | gewandt KL.
 III.485. — v. ö. *āpér*.
 opi nāj nénédasszony | deine tante III.204.
 qplēm apácskám | mein väterchen III.59. qplu I.68; qplikē
 apácska | väterchen II.426.
 qr-khqn bárki | irgendeiner: qr-ñozor bármi | irgendwas,
 etwas T. 167.
 öré vár | warten T. 325.
 örēkh l. örokh.
 qryi fésül | kämmen II.125. K. 399. qrkh- id. T. 330. qrrqus
 (pass.) P. III.523.
 qrēm B. qrēm idő | zeit P. III.523. qrm I.136. qrēm KL.
 qrēmtē idején | zur zeit III.401. taw joyténé qrēmtē az ő jötte-
 kor | als er kam. — ton-qrēmt akkor | damals; ton-qrēm-kēmt
 azon idő tájt | zu jener zeit B. — māt qrēmtē a mikor | als

KL. 16. *nal pätém oqrmät midön lejött* | als er herunterkam KL. III.487.

grēn atyafiu | verwandtschaftlich I.115. — v. ö. *ogr*.

grēs, *ogräs* l. *orés*.

orēs-pözép csikos oldalú | gestreift K. II.235.

gri agár | windspil III.259.

örökh pálinka | branntwein K. *qraqhw* P. 8. *qraqhwé* KL. 5.

qraqz T. 320. *örékh* K. II.234.

qraqm (tat.-arab) haszontalanúl, hiába | unnützerweise T. 322.

qraqp szekér | lastwagen T. 308.

qraqsp karácsony | weihnachten T. 318.

örmi megizlel | kosten K.

qrmli könyezik | thränen vergiessen KL. III.345. (*qumli* ?

v. ö. NyK. 22 : 40.)

öršén róf | elle K. II.228. v. ö. *arsin*.

(*jale-*) *örti* elfárad | müde werden K. 374. P. 27. *oqrti* id.

KL. 18. *il-qrtsēm* id. T. 311.

qś atya | vater AL. II.414. — v. ö. *ās*.

1. *ōś* város | stadt T. 162.

2. *ōś* bábjáték | puppenspiel T.160.

1. *ās* juh | schaafl. I.8 II.26. *os* id. K. *ōś* id. KL. 23.

2. *ās* szintén, megint, még, is, hát, bizony | auch, wieder.

nun, jawohl I.1. 130. II.117. B. 355. *ās at sem* | auch nicht B.

355. *ās-γum*, *ās-ti* persze u. o. *tīl āsū* ennél tovább, ehhez még |

hiezu B. *ōs* id. KL. 17. *ōs ām-mānēñ* ha azonban | wenn aber KL.

III.351. — v. ö. *ās* P. 20. *qś* id. T. 318.

1. *qś*, *qśē* hiába, czéltalanúl | zwecklos — *qśē ōlyēm-khar*

szabad ember | freier mann; *qś tokh* csak, csak úgy | nur, nur so

K. 384.

2. *qś* szín | farbe I.163. III.407. *kit qśnē patsēn* halvány lettél |

(ill. két színbe estél) | du wurdest bla s s I.123. — *qś* fōlszín | ober-

fläche: *qśt rajt* | auf (mit dat.) *qśnēl -ról* | von; *qśēn rá* | auf (mit

acc.) T. 314. — *vūt-qś* víz felülete | wasserspiegel P. 18. —

v. ö. *ās*.

qśā : *tākw qśā* maga | er selbst KL. 9.

ōśāl-naurēm fattyú-gyerek | uneheliches kind I.29.

qśēγ kedves | lieb AL. II.414. — v. ö. *āsēγ*.

qśēn : *tāu-masā at khōlkhati*, *qśnū ātīm* ő felőle semmi sem

hallik, hire sincs | von ihm hört man nichts, es ist garkeine

nachricht über ihn P. 23.

ōśērti lustálkodik | faullenzen KL. 22.

qśēγés kulcs | schlüssel T. 162.

ōśi harag | zorn K. 387.

ōśiltē melegít | wärmen T. 307.

qśiñ vastag | dick III.52. *sūrū* | dicht I.156. III.75. *q. et* sötét

éj | finstere nacht III.415. *qseñ* II.122. *osiñ* II.131. — *qseñ-és* K. 382. *osiñ* KL. III.351. *oseñ* (ō long.) KL. 6. *osiñ ulēm* mély álom | tiefer schlaf KL. III.201. — v. ö. *qsit*.

osinté ásít | gähnen T. 325.

qsit vastagságú | dick: *tārés qsit qsiñ* arasznyi vastagságú, vastag III.52. *osit* II.295. *ositi'* vastaggá III.31. *qst* KL. III.489. *ost* KL. III.349. *ostel* vastagon KL. 19. — *luwanēm lē'in-lū ositi'* jēm̄tsēt csontjaim evetsont vék on y s á g u v á lettek | meine beine wurden dünn wie die eines eichhörnchens III.117. (v. ö. *osśā* vékony). — v. ö. *qsiñ*.

ositi l. *qsti*.

(*pēl-*) *ositi* megsavanyodik | sauer werden P. 22. — v. ö. *āsté*.

qsjé szűk | eng K.

qsjaz suba | pelz II.129. *qsiēz* KL. 13. *qsjāk* P. 22. id.

qslēz árpa | gerste AL. 60.

qsmar ügyesség | gewandtheit I.160. *tréfa* | scherz III.477.

osmarli ügyeskedik | gewandt sein I.7. *furfangoskodik* | schlau thun II.60.

qsmā párna | kissen II.162. *qsmāñ* (adi.) II.164. *qsmq* id. T. 154.

qspiñ gum jómódú, tehetős ember | reicher mann. B. 364. — v. ö. *ānsi* habet.

oss hadd | lass, lasset (sein) II.166. 179. — v. ö. *voss*.

ossa hogyne, persze, természetesen | wieso nicht, natürlich B. 351.

osśā vékony | dünn III.362. *qśśā* id. II.219. *ossi'-jiw* gyaluforgács | hobelspan I.4. *qśśā-lē'ipā* gyík (ill. vékony farkú) | eidechse (d. i. dünn-schwanzig) I.163. — *qśśā* keskeny | schmahl KL. 45. — v. ö. *qsjé*.

ossulēssi' *χāpān* elhagyták hajójukat | sie verliessen ihr schiff II.66.

qst l. *qsit*.

qstal gyöngé | schwach II.37. nesztelenül | lautlos (adv.) I.49. eszeveszett | toll I.115. — v. ö. *astal*.

qstēr ostor | peitsche I.103. II.347. — *ōstēr* id. K. II.230. *ostēr* id. KL. 3.

qsti haragszik | zürnen II.81. *qsté* T. 325. *ositi* P. III.539. *osētāłenti* AL. 77. id.

osti elhibáz | verfehlen III.452 *qsti* III.517.

ōt haj | haar K. II.236. KL. 2. AL. 79. — v. ö. *āt*.

qter fejedelehmős, isten | heldenfürst, gott; — *qtrékēm* uram | mein herr, gemahl I.57. *qterakēm* id. I.58. *qterris* (dim.) II.192. — *ōtēr* II.222. *gazda* | herr KL. III.355.

qti kedves | lieb II.47. 254.

ātiñ édes | süss III.50. *qtēñ* III.235 (a br.) — v. ö. *atiñ. at.*
qtom Ádám I.166.

ātim nincs | es ist nicht P. 23.

qtlam lépés | schritt T. 162.

1. *ou iske* az egyik | der eine P. III.525. — v. ö. *aw kēmel.*

2. *ou-pū* gyermek | kind T. 310. — v. ö. *oā, oq.*

3. *ou* ajtó | thüre P. 17. KL. 5. kapu | thor K. II.237. —
v. ö. *āwi.*

qu-vauñ turel au-*vau* hanggal II.201.

qu l. *qw.*

qul 1) vég | ende I.23. 127. II.91. 197. *qol* id. K. I.172. T.
330. *qil* id. KL. III.203. 483. — *qulēp* (adi.). II.147. *jui-qult* utol-
jára | zuletzt II.70. *oqłt-pēs* egy sorban, egymás mellett | neben
einander P. 17. *ākw'-oqłt-pēs* id. KL. 14. — 2) első | erster III.449.
260. — 3) faj, nem | art III.16. III.386. — *jāmēs qul* boldogság |
glückseligkeit I.136. — v. ö. *aul, ol.*

qulaz császármadár | haselhuhn II.359.

qulēz jeges kacsza I.29.

qum betegség | krankheit K. II.376. *vāñ-oum* hideglelés |
fieber T. 158. — *qumiñ* fájdalmas | schmerzlich P. 22. —
v. ö. *aum.*

qumēlti fájdalmat okoz | schmerz verursachen P. 27.

qumiñ l. *qwi.*

qutā dárda | lanze III.190. 400. KL. III.489. *qutāñ* (adi.)
III.140.

qw II.137. *qu* II.137. 261. *quw* B. 377. víz folyása | fluth,
strom; *qwpā* III.324. *qweñ* II.397. *qwiñ* II.135. (adi.).

qwā igen | ja K.

qwēt-nol folyófok | stromesbiegung II.320

qwi folyik | fliesen II.31. *quti* id. I. 31. *qutné vit* folyó víz |
fliessendes wasser I. 31. 5. *qwētné jā* sebesen folyó folyam | strö-
mender fluss I.81. *qwētné vit* II.386. — *qweñli* I.81. *qumēli* I.39.
folyamlik; *qumlāli* ömlik: *iār āywtēsī' elā qumlālem* kopár kővé
változott (ömlik) el II.192. — *qumiñ*: *liliñ sqrni q. kwol* ragyogó
aranynyal folyó ház | von glänzendem gold triefendes haus I.31. —
v. ö. *aumāñ.*

owrēz part | ufer P. 22. — v. ö. *aurēz.*

ōñkwē rövid | kurz AL. 54.

(jel-) *ōñmi* megrövidül | kurz werden AL. 78.

ōñšt ép most, nem rég | soeben AL. 61.

ōr vér | blut AL. 79. vörös | roth AL. 57.

P.

pā, pāi l. *paj*.

(*aylä-*) *pāylä* immel-ámmal | so-so III.415.

pāxwnä dudorodás | geschwulst III.403.

pāxwti elhajít | schleudern II.291; lödöz | schiessen III.400.

pāxwtili id. III.142. *jáhért pāxwtläti* a vasmacsát lebecsátja | den anker herablassen II.62. — *pāxwti* lö | schiessen KL. III.481. P. 21.

pāytkhätlé dobálódzik | werfen T. 165. — *pēxwti* lövöldöz K. II.240.

pōytlí meglö III.131. *pāyti* id. I.7.

pāi hüvelyk | daumen II.399.

pāip bödön | fässchen II.271. nyirhéjputtony | putte aus birkenrinde. KL. III.353. *pājpék* II.18. *pāipká* AL. 76. (dim.)

pajt arcz, pofa | gesicht, wange I.60. II.50. III.500. — *pēt*, KL. III.491. *pēt*, *pēt* K. 190.

pajti főz | kochen KL. 20. *pajti* AL. 64. *pajti* P. 25. id.; — *pajelti* forr | sieden I.6. 75. *pajeltäli* II.260. *pajtaxti* II.33. id.

pajté megszünik | aufhören T. 331.

pākw czirbolyatoboz | zirbel III.93. *p.-sam* czirbolyatoboz-mogyoró II.108. — *poqkhw* KL. III.349.

1. *pāl* 1) szobarekesz | ein absonderter theil im zimmer I.24. *āwi-pāl* ajtómelletti szobarekesz II.197. *kwotl-pāl* középső szobar. u. o. *muli-pāl* vendég-szobarekesz u. o. *muli-pqal* id. II.125. *pāl-aul* a szobarekesz vége II.44. — 2) ágy | bett II.164. III.257. *pālīn mā* ágyhely | bettstelle III.54. — *pāl* pad | bank T. 159.

2. *pāl*, *pqal* B. *poql* K. KL. P. *pql* AL. *pāl* (tő: *pol-*) T. 1) fél | hälfte: *sam-*, *kät-*, *la'il-pāl* fél-szemű, -kezü, -lábú | einäugig, einhändig, mit halbem fuss; *sup-pāl* görbe szájú | mit verdrehtem mund I.25. *kit pālā* kétfelé | in zwei theile I.13. — 2) oldal | seite: *nār ta pālne* az Ural tulsó feléről | von jenseits des Ural II.188. *akw'pāl* egyfelől | einerseits I.6. *pasān ta pālne* az asztal tulsó oldalára I.131. — 3) vidék | gegend: *vorīn p.* erdős vidék | gebirgs-gegend I.4. — *tujū pāl xasā xätel* tavasztáji hosszú nap | ein langer tag zur frühlingszeit I.89. v. ö. *tujū*, *takwi pālū* *ti jēmts*, *patēs* tavasz, ősz felé kezdett válni (az idő) | es war gegen den frühling, herbst zu I.53. 133. 56. — 4) féle | derartig: *mañsi-pāl mirā* m.-féle népe I.68. *pālā jiw* az egyikféle fa | der baum von dieser art II.118. *pärtān pāl nāl'* deszkából való fajtör | eine bretterne falle III.368. *tawleñ pqal tawleñ pajtä* szárnyyal alkotott (való) szárnyas követ | mit flügeln versehener fliegender bote I.107. v. ö. I.101. — 5) Határozó: *t'il-pāl* innen | von hier AL. 60. *nawrēm-pält* a gyermekhez | zum kind III.369. *am pältēm* hozzám | zu mir u. s. w. *ēli-pält* előtt | vor II.120. *jui pqaltū* után | nach I.105. *ti jui-pākwēt* ezután III.16. *joli-pālne* alá | nach unten I.49. *tan pālānelt* mellettük | neben ihnen I.131. — v. ö. *poqalt-nāl*, -hoz | bei

zu K. L. P. *äm pöltém* mellettem | neben mir T. KL. *äm-poqlém* KL. 15; *poqli* felé | gegen zu K. *päl, pälu* id. T. *päl*nél felől | von zu T. *i-jét kit pält* éjfélt tájt | gegen mitternacht zu T. 318. — *am, nañ kwoni pälén* rajtam, rajtad kívül | ausser mir, dir I.11. *am ti kwoni pgal aserém vqare'im* csinálok még ennél is kü lö m b hideget | ich mache eine noch grössere, als diese kálte I.164. *sät zum kwoni-pält taw xäsi* ő a hét férfinél is j o b b a n ért hozzá | er versteht es besser als die sieben männer I.22. — 6) Igekötő: s z é t, ki, fel pl. *pal-xalili* széthatad | zerspringen B. 248. v. ö. P. 18. *jö pali-tqwi* a folyó szétágazik | der fluss verzweigt sich K. 206. *päl-usitlém* (v. *pälu*) széttaposom | zertreten T. 315. *päl-khwqjätsem* megharagudtam | böse werden KL. 20. — v. ö. *pél, pélé* P. *pul* B. *pil* AL.

päl sürü | dicht I.105. III.18.

pal fül | ohr B. — *päl* KL. III.351. K. *säm-pälän* szemük-fülük P. III.525. *pil* T.

pal mō szabadon fekvő, sík terület | ein freies, ebenes stück land P. 18. *pali khujép mō* id. K. 379. — *pali' qatné* szabadon folydogáló | offen, frei fliessend I.5. *pali' ma'ilél* meztelen mellel | mit entblösster brust B. 329. *kätänl pali' taktépälst* kezeiket föl-n y i t v a kinyújtották | sie streckten die offenen hände aus II.117. — *pälén öli* szabadon van | er ist ein freier mann K. 382.

pälä bárány | lamm I.48.

palät: *ness qlné paläl-nqawel tqskilém* husod csupaszsza, gyökérfonal vékonyságúvá fogom leaszalni | dein fleisch werde ich gänzlich ausdörren III.51. — v. ö. *pal, pali'*.

palém bögöly | bremse I.163. III.75. *palm* bögölyraj | brem-senschwarm I.156.

pali söreány | mähne II.345.

palit B. *pält* K. KL. 1) hosszúság | länge: *tārés* p. arasz hosszúságú | eine spanne lang I.133. *mail pält* mellnyi hosszú | brustlänge KL. III.485. — 2) távolság | entfernung KL. 20. *tal-palitné* ölnyi távolságra | einen klaffer weit II.129. — 3) Időhat.: *tēn nqtēn-pälitel* egész életükön át | ihr ganzes leben hindurch I.165. *ölnén pält* id. K. III.128. *ti, ta palit* ily, oly soká | so länge II.97.246. *jel pätnät pält* míg leesik | während es hinunterfällt KL. III.481.

pälti főleget | verbrennen I.13. tűzbe vet | ins feuer werfen III.391. *paalti* tüzet rak | feuer machen II.129. *poqli*: *lométné nqlwé p.* a lángba veti K. 375. *palti* éget | brennen P. III.525. füt | heizen AL. 64. tüzet rak KL. 5. — *pältili* II.298.

pamiñ kegyes *sam* szem | gnädiges auge II.17.

pänä fürdőkamra | badestube B. 351. *pänä* AL. 57. *pänä* T. 313. id.

pänä bánya | bergwerk T. 164.

pāñz részegség | rausch I.115.117. — *pāñzeñ yum* I.117. — *poñkli* részegszik | sich berauschen P. 27. *poñkkheloqli* id. KL. 17. *pāñyelālulu* hagyd a részegségedet I.117. — *poñkkhlem-khar* részeg | betrunken P. 13. *poñkkhlem khals* id. AL. 79.

(*tül*-)*pāñyw* felhő boruja | wolken-düsterheit III.288.

pāñywit: *zūrem-pārt p.* három deszka szélességű | drei bretter breit III.55. *mā p.* széles e földön | weit u. breit durch die erde I.56. — *pāñywiñ sampä* széles szemű | breitäugig II.310.

pāñk korom | russ III.93. *pāñg, pāñ* id. T. 160.310. — piszok | schmutz II.50. *pāñk vit* piszkos víz | schmutziges wasser II.106. — *pāñkiñ* piszkos | schmutzig II.247. fekete | schwarz II.318.

(*il*-) *pāñlēyti* bekormoz | mit russ einschmieren T. 310.

(*pāl*-) *pāñmē* kiszélesedik | breit werden T. 316.

pannami fingik | furzen AL. 54.

panši megérik | reifen KL. III.483. *ponsēm* érett | reif II.165.

panši befejez | beenden: *soqt pansēm khotél* hét befejező nap a. a. vasárnap | sonntag, d. i. der tag womit die woche endet K. 397. — *ponšé* elkészül | fertig werden T. 331. *il-punšqs* bevégeződött; *jāmp* a hold fogytán van | der mond nimmt ab T. 307. — *jel-panši* lecsillapodik | sich beruhigen AL. 70. *jel-panšti* lecsillapít | beruhigen AL. 65.

pāñsi dárda-nyíl | eine art pfeil III.99.

pānt sógor | schwager II.56. III.417. *pāntékém* (dim.) III.382. *pantukwé* (a br.) III.383.

panti B. *pānti* L. T. fed | hüllen I.29. AL. 74. fedelez | zudachen III.38. *jel-pānti* betakar | zudecken KL. 13. becsuk *oumé* az ajtót | die thüre zumachen KL. 5. *khqtél il-pāntéltextels* a nap elfödte magát, elsötétült | die sonne verdeckte sich, ward dunkel T. 310. *khul-pāntép* házfedél | dach T. 331. — *pantili* III.152.

kwäl-pāntél házfedél | dach AL. 60. v. ö. *khul-pāntép* T.

pānti *toti* laposra hord, a. a. tönkre tesz | zu grunde richten III.284. (a földdel) egyenlővé hord II.188. *p. totwés* megsemmisült I.68.

pāntmi simává lesz | glatt werden II.283. — *pāntmalti* eloszlat | ausgleichen, vernichten II.352.

par ugar | brachland P.10.

pār suba | pelz III.527.

(*pālén*) *parātayti* félre takaródik | hinweggehen II.22.

pārén-jēwér táltoscsikó | zauber-füllen II.331.339.

pari véget ér | enden III.380. — *parné éri* bucsuének | abschiedslied III.216.

pariti unszol | nöthigen II.93. kényszerít | zwingen I.165.

pārs vitorla | segel II.59.

pārt deszka | brett III.2. *poqrt* P. 15. *pārt*: *pārteñ jū* mán-goló fa | rollbrett P. 27.

pās hasadék | spalte II.289. — villa | gabel: *pāšīñ ōlpā gutā* villás alakú kopja | gabelförmige lanze KL. III.489. *pāšēl-ke sāt gutā* a villás hét kopja III.431 — *pāšēp*: *nūrēm-uj āsnē lqw sajjēp sajjērēñ pāšēp* a réti állat tíz fogú fogas ágasa (szája, a medvéról) I.99. *pāspēñ* (a br.) *ālpā sāt gutā* villás hét kopja III.417. *pās* tornác | ein offener gang T. 313.

pas B. *paš* KL. *pās* T. *pōs* K. *pos* B. 1) tájék | gegend: *ēntēp-jor pasēn* az őv-hely tájékaig | bis zur gegend am gürtel II.118. *pašt* táján, vidékén *pašnē -ig* | bis KL. 15. *sālipos* rén-nyugvó hely, a. a. tíz verszt B. 351. — 2) távolság | entfernung: *nāl līnē pašnē* nyíllövő távolságra | pfeil-schussweit II.173. — 3) vég | ende, gränze I.16. *nañknē pas* szemhatár | horizont I.2. *pāsā* (ā l.) *sun-sēm* célba vette III.293.341. *pašā šunšili* id. KL. III.493. — *pasēn* egészen | ganz, völlig I.62. — 4) idő, kor | zeit: *zālnē pasēn patēm zum* haló korához jutott férfiú | einer, der zur todeszeit angelangt ist I.147. *uz-pašt* egyszer csak | einmal T. 317. *ākwi pōst* egy időpontban | zu einer zeit K. 379.

pašā üdvözlet | willkomm, gruss II.18. bucsuszó | abschiedsgruss II.156. — *pašākwē* (dim.) II.51.

pašālayti köszön | grüssen II.70. kezet fog | die hand (zum gruss) reichen I.51.

pašāti keresztülfür | durchbohren III.144.245. halad | fortschreiten I.5. — *pašāpi* keresztül hatol | durchdringen I.16. II.393. *pašāpāli*, *pašēpāli* id. II.61. — *minuñkwē at pašāpawē* (pass.) nem mehet keresztül I.15. — *šām-pašāti* agyonfojt | erdrosseln KL. 20.

1. *pasēn* asztal, lakoma | tisch, gastmahl B. *pasēn* K. KL.

2. *pasēn* liszt | mehl KL. 4.11.

paskha, *pōšjē* l. *passā*.

pāšri csorog | fließen II.72. *pāšsātāli* csepegtet | tröpfeln II.345.

pāsi mos | waschen AL. 72.

pāsi szarvasborju | hirschkalb I.90. rénbörju | rennkalb III.314. — *zār-p.* szarvastulok | hirschfärse, *uj-p.* id. II.201.

passā kesztyű | handschuh II.127. *pōšsū* id. KL. III.349. *pōšjē* K. III.127. *paskha* T. 309. id.

pāšsātāli l. *pāšri*.

1. *pat* vadréce | wildente KL. 45. *pāt* K. P.

2. *pat* lapos | flach P. 18. *pāt* T. 156. — v. ö. B. *pānt*.

3. *pat* csupán, csak | nur, bloss I.164. III.117.

pātēri eltűnik | verschwinden I.63. *il-pātērmēti* id. T. 320. *jel-pātērti* eltüntet | verbergen AL. 78.

pātēs madárháló | vogelnetz I.27.

pāti B. *pāti* D. 1) esik | fallen; száll | herabsteigen II.349. — *tīle ta pats nañtānl* erre irányult a zeszük | ihr sinn wandte sich hierher I.54. *tīle-tīle pāti* ide-oda dülöng | hin und her wanken

II.211. *tāre pati* kiderül | zum vorschein kommen I.134. K. 377. *šāmnē pāti szembe-ötlik* | ins auge fallen KL. III.345. — 2) vissza-pattan | zurückschnellen *ǰaut-ǰantāw az ij idege* II.43. — 3) kezd | beginnen : *alislāñkwē ti pats vadászgatni* kezdett I.4. — lesz, válik | fit, wird : *va'ital pats* erőtlen lett I.34. — fog : *minuñkwe p.* menni fog | wird gehen II.209. — 4) tetszik | mögen, gefallen II.7. *kwā-luñkwē patikēn* ha akarnál kikelni III.217. — *patili, pātili, pātilenti* hull | fallen ; *jō pali-pātili* a folyó fölnyilik | der fluss wird eisfrei K. 379. *ǰāntlañkwē patili* hadakozni kezd | er fängt an zu kämpfen II.190. — *patli pattan* | hüpfen P. 18. *patilāli* visszapattan | zurückschnellen II.43. — *patēmlī* sikamlík | gleiten II.125. — *poq-tēmlī* neki ugrik | entgegenspringen K. III.130. *patenti* esik | fallen II.129. — *patēmti lō* | schiessen B. 362. I.6. *poqtenti* id. KL. 21. *šāma-mqs poqtētēslēm* agyonlőttem | ich habe ihn erschossen K. — *patti* juttat *kātān* kezébe | zur hand kommen lassen I.131. *taǰ p.* hirt viz | nachricht holen I.117 *ēlā pattilēm* előre engedem menni | ich lasse ihn vorwärts gehen III.509. *pätti* ejt | fallen lassen AL. 62. P. 21. *pattilāli* id. kap | bekommen II.193. *patili* rázogat | schütteln III.415. — *patǰati am num-pālem* fölem kerekedik | er überhebt sich über mich II.159. *pättēlǰti* kezd | anfangen P. 318. *patil* lépés | schritt II.129. szökés | sprung III.6. *pātel* KL. III.345

patit 1) nyom | spur I.43. — 2) fenék | grund : *tūr patittē* tő fenekén II.320. — 3) *šāris patitnē* tenger végére | ans ende des meeres I.135. — 4) belső | inneres : *patit kwolnē* legbelső házába II.264. — *patt-* B. *pätt-* D. id. v. ö. 1) *lū-kwol-pattāt mā* az istálló omladékának földjét I.143. *lū saw pattap ūs* lónak sok nyomával való város II.64. 2) *tūr pattant* tavad fenekén II.130. *pättā sāsēm pättiñ suǰ* a földe (feneke) benőtt földes berket KL. III.483. — 3) *pattēñ vol pattatā* véges folyófordulónak vége II.209. *pättiñ jiw pātñē* töves fa tövéből KL. III.489. — 4) *kwol pattānt* házad zugában II.313. — 5) talp | sohlen II.32.72. *pattāñ talpas* (adi.); *ǰānl-pattā* hónalja | achselhöhle II.112. *kāt pattāt* keze tenyerén | auf der handfläche II.117. *koqt pättq* K. 378. *puñk-pattā* feje bubja | kopfwirbel I.2. *puñk-pattā* id. I.131. *pāñk-pätt-* id. K. II.237. *āwa-pattā* id. III.144.171. (medvéről) *ǰāp-puñk-pattā* a hajó fődélzete orma | verdecks-spitze II.89. *kwāl-pätt* ház-padlás KL. III.353. — *āwi pattāt* ajtó küszöbén | an der schwelle II.329. — *ēlem-ǰālēs-nārēm-luwēl tūp pattiǰi* 'šāris-vātān pā tqwēs ember-lapoczka-csontot evező gyanánt használva a tenger partja felé evezett II.120. — *señri-pattā* köüst | steinerner kessel II.33.

pātri eltűnik | verschwinden II.74.300. *pātri ali* id. NyK. 22.49. *pātermēti* id. T. 317. *pāturi* rejtőzik | sich verbergen T. 310. — *sam vitāǰēm pātresē* könnyeim törnek elő | es brechen mir die thränen hervor II.147.

patrawés (a br.) elfogta a dühe | er wurde grimmig II.70.

pattelim lin meglőtt evet | angeschossenes eichhörnchen AL.

79. — v. ö. *patemti*.

paul B. *pöwl*, *poulēñ* K.; *pgileñ* K. II.379. *poel* KL. *pol* AL.

poul, *powel* P. *paol* T. falu | dorf.

paulä kender | hanf AL. 72.

pawel jávortulok | elenfärse I.89.

pä . . . l. részben *pa* . . .

pä'irmenti gurúl | rollen P. 16. — v. ö. *päri*.

päili fürdik K.II.225. — *poili* AL. 64. — v. ö. *püli*.

päji szíjal, halat felszeletel | fische zerschneiden K. 374.

päképi l. *pokapi*.

pälén szabadon | frei K. 382. — v. ö. *pal*.

pälép: *mat pum-pälép lu* másodfüves ló | zweijähriges füllen T. 167.

(*il*-) *pāñlem* lerészegedtem | ich wurde berauscht T. 311. —

v. ö. *pāñy*.

pāñk l. *puñk*.

pär, *pär!* vissza, vissza! | zurück (interiectio) KL. III.487. —

pär P. *pärä* KL. *päri* K. *puru*, *puri* T. — Igek. vissza | zurück.

päri gurúl | rollen K. 375. — v. ö. *päri*.

päs könyök | ellbogen K. *pisi* id. T. 314.

(*il*-) *päsérti* kifacsar P. 13.

päsi illatozik | duften KL. 6. *piši* id. T. 160.

pät lépés | schritt K. II.235.

(*pal*-) *päteli* fölnyilik *jä* a folyó a jégtől | der fluss wird eisfrei P. 18.

päteyti a fenekét megtölti | den boden (eines gefässes) füllen P.

pätéti lö | schiessen T. 331. — v. ö. *päti*, *patenti*.

péç (tat.) nagyon, erősen | sehr, stark T. 322.

pékšä mókus | eichhörnchen KL. III.203.

-*pél* is | auch B. D. *at-p*. sem | auch nicht; *kwoss p*. hábár | obzwar.

pél, *péle* (igek.) szét pl. *pél-nali* szétnyom | zerdrücken; *pél-sāpan* elrothad | verfaulen P. 22. — v. ö. *pul*, *pal*.

pēlamli kigyulad | erzünden II.164.177. *pēlélawé* (pass.) id. I.8.72. *pēlēmīqus* meggyult, megégett P. 15. *tāutne nuñ-pilulus* a tűztől fölemésztetett | es wurde vom feuer verzehrt T. 309. —

pēlēmti gyújt | anzünden NyK. 22:51. P. 27. — v. ö. *pälti*.

pēlētēytē elszegődik | sich verdingen T. 160.

pēli munkás | arbeiter T. 160.

pēli fél | fürchten K. *pili* III.88. KL. 26. P. 523. T. 327. AL.

65. — *pilné* félelmetes | furchtbar I.125. — *pilēm tāyti* megijed | erschrecken AL. 54.

pēli szúr | stechen I.20. II.121. *pīli* id. K. II.223. *pēlti* II.308.

pēlti id. P. 19. *pēlili* szúrdal III.19. *pēlyatili* furódik | sich einbohren III.445. *pēlkēti* id. P. III.539. — *pēltal* áthatatlan | undurchdringbar I.119. III.94.

pēlpi: *p. ti jēmtsem* neki gyorsalkodtam | sich ereilen II.167. — *pēlpiš*: *mōnt kuoni-pāl pēlpiš* még gyorsabban mint az előbb | noch schneller als früher II.173.

pēltañ *ɟuj* függő madárhálós férfi | ein mann mit einem hängenden vogelnetz III.393. — *piltāñ* id. II.348. — v. ö. *pilätép*.

pēnyi varázsol | zaubern II.16.282. III.27. K. 396.

pēni varázslat | zauberei III.27. *pennēñ* bűvös | bezaubert KL. III.201.

pēnti cserél | tauschen I.130. — *pēntɟati* I.130. *pēnteltɟati* AL. 54. id.

pēntemli: *māi' tārmi' tēñ pēntemlei'* a föld és ég ök megalakulnak | erde u. himmel — sie werden erschaffen I.101.

pēntlawē simā kétségbe ejtetik a szive | es geräth in verzweiflung sein herz I.86.

pēr mestergerenda | hauptbalken II.365. *szarufa* | thürpfosten I.132.

pēr rügy | knospe T. 315.

pēr görbe, rézsutos, ferde | schief, krumm K. 382. *p. sämp* kancsal, schielend; *pēri sōnsi* kancsalúl néz | schiel sehen K. 383. *pēre šunsi* id. P. 21. *oampēm pērel jēmtēs* a kutyám megveszett | mein hund wurde wüthend K. 382. — *la'ilā pēri jekwā* lábcsavargató táncza | sein fuss-verdrehender tanz III.199. *koqtā pēr* kézcavargató | handverdrehend KL. III.203. — *pōñ-pērou onē* fejét lehorgasztva ül | den kopf hängend sitzen; *poñ-pēru pāts* fejével leesett | auf den kopf fallen T. 321.

pēreti fúr | bohren P. 19. *pēr pālu-pēratuɟts* a rügy kifakadt | die knospe ist hervorgebrochen T. 316. *nuñk-pēretōɟw* (a kést) megfenni | schleifen (das messer) P. 15. — v. ö. *pēli*.

pēri 1) göngyöl | umwickeln I.18. *pēriti* III.293.341. *pēritāli* I.18. *pēritɟati* I.14. id. — *ju-pēri* begöngyöl T. 308. *lēɟ-pērketš* (é br.) körül-tekerőzött T. 315. — 2) *pēriti* fordít | wenden KL. III.353. (é br.) forgat AL. 64. *pērēmti* id. P. III.523. *pērēmtɟati* fordul | sich wenden KL. 22. *pērēmtɟati* visszafordul III.82. *pērɟātāli* kiforgat II.59. *ilpēru*ti kifacsar | auswinden T. 307. *jāptēm il-pēri* (é br.) késem kicsorbul | mein messer wird stumpf T. 307. — 3) *pēri*li *viti'* vizzé változik | es verändert sich zu wasser I.25. *pērēmtɟati* átváltoztatja magát | sich umändern II.96. *nāñɟ p.* fölemelkedik | sich erheben II.63. — *ɟul-äter jot pērilem nētā* felesége a *ɟul-äter*ral összeszúrta a levelet | seine frau hat mit *ɟ.* ein verhältniss gesponnen II.98.

pērji választ | wählen, aussuchen II.120. III.400. K. 396. KL. 23. *pērjili* II.325.

pērmi tūr, kibir | aushalten K. II.225.228. AL. 79.
pērnä kereszt | kreuz 329. KL. 7.
pērsi hozzáköt | anbinden K. 396. *ārikēn pērsēlayti* kis leányo-
tokat elszerzi | dem töchterchen einen bräutigam verschaffen
II.248.

(*el-*) *pērti* elad | verkaufen K. KL. 47. P. 21. *pērti* T. 315.
pēru később, aztán | später, nachher T. 319.
pēs régi | alt II.59. *pēs* K. I.166. *pēs* KL. 17. *pēs-tail* régtől
fogva u. o. *pēs* P. III.521. *pēs* T. 318.

pēs csipő | hüfte I.43. *czomb* | schenkel KL. III.489. lábikra |
wade II.95. *pis* K. II.237. *pis-poz* K. II.228.

pēs káka | binse III.417. — *pesän* kákás II.416.

pēsken puska | flinte K.

pēsłāñ sással borított | mit riedgras bedeckt III.204.

pēsti old | lösen III.9. *pēsāti* II.221.316. *pēsti* K. 373. *pēsti*
P. 18. *pēstēli* K. II.231. *pēsmati* II.217. id.

pētēx kakas | hahn P. 17.

pēter veder | eimer P. 14. — *pēter-poal* id. KL. 30.

pēti berak *pūtne* az üstbe | in den kessel hineinlegen II.300.
pētīli id. III.250. *kwän-pēti* szórét hullatja | die haare verlieren
P. — *Losm tar-pēti*, *pal-pēti* a Lozva megnyílik, megszabadul a
jégtől AL. 61.

pētīti lő | schiessen T. 159. — v. ö. *pätēti*.

pi . . . l. részben *pe* . . .

pi' B. *pou pōu* K. *pū* K. KL. P. *pou* T. *pū* AT. fiu | sohn;
dim: *pīkwē*, *pīkēm* II.273. *pīrés*, *pīris*, *pīrisákwē*.

pil- (igek.) szét, össze, meg | zer-, ver-, pl. *pil-γattēm* szétsza-
kítom | zerreißen; *pāsēn pil-tāps* az asztal összzetörött | der tisch
zerbrach; *pil-sowi* megsavanyodik | versauern AL. 61. — v. ö. *pal*,
pēl, *pul*.

pil bogyó l. *pol*.

pīli fél | sich fürchten: *pīlātēp* madárijesztő | vogelscheuche
T. 331. *pīlēs* félénken | furchtsam P. 21. III.523. *pīlismā* rettene-
tesség | etwas furchtbares I.15. *pīlismāñ* félelmetes | furchtbar
III.67. *pīlismā γasä jālsēm* igen messze jártam | ich ging sehr
weit fort B. 350. *pīlkēs* félénk T. 320. *pīltapēl vārīlēm* megijesztem |
ich erschrecke ihn II.20. — v. ö. *pēli*.

pīmenti megizen | benachrichtigen KL. 26. oktat | unterrich-
ten, belehren III.217.221.

pīni helyez | stellen; *namēl p.* nevet ad | namen geben I. 4.
vōt p. szelet támaszt | wind machen I.135. *puñk p.* fejet hajt | den
kopf bücken I.9. *ma'il jorel pīni* II.133. *pīnēlti* II.192. *pīnēltāli*
II.194. *pīnīlāli* III.24. *pīntēlti* II.142. mell-erővel fölszerel | mit
brusteskraft versehen; — *pīnti* helyez II.358. *pīntēlti* rárak II.329.
— v. ö. *pūni*.

piri: *mater, materi'* p. jut valamihez, akad valamire | zu etwas gelangen I.6.29.

pirwä felelő rucza, anas cricca I.29. makkrecze II.181.

pis fogás | kniff II.293. *törém-pis* isteni bölcsesség | göttliche weisheit I.169. — *pés*: *kesné* *pés* vadászfortély | jägerlist K. II.226. — *pisin* fondorlatos | schlau II.52.

pisén I. *pus*.

pis réteg | schichte I.68. *sāt-pis* hétrétű | sieben-fältig I.47. *kit-pis* kétszeresen K. — *pis*: *kit* *pispä kwäl* két emeletes ház | zwei stock hohes haus KL. 13.

pisäl puska | flinte AL. 78. *pisälin* tēren id. III.315.

pisär berkenyefa | vogelbeerbaum T. 163.

pisxel-taxti sipol | pfeifen III.124.

pisi könyök | ellbogen T. 314.

piski átfúr | durchbohren T. 160.

(*kwän-*) *pis kert*i kifacsar | auswinden AL. 78. — v. ö. *päserti*.

(*jel-*) *pisši* (a gyertyát) elfújja, eloltja | das licht ausblasen, auslöschen, P. 15. *ilé-pisšemén* fujd el P. 13.17. — v. ö. *pisxel-taxti* (?); *posyéli*.

il-pisuls lailem megszibbadt a lábam | mein fuss ist eingeschlafen T. 311.

pit fekete | schwarz II.350. *piti* id. II.352.

pitem főtt | gekocht T. 331. — v. ö. *pajti*.

pitemli fészkel | nisten K. 376.

piti fészek | nest II.96.132. — *pit* id. KL. III.355.

pitmi ajak | lippe NyK. 24:9. — *pitmé* P. 9. *pitem* P. 9. T. 156. id.

po . . . l. részben *pa* . . . *pu* . . .

paaltém tűz | feuer II.129. — v. ö. *palti*.

pōχ, *pāχ* B. *pāχ* T. *pōχ* AL. *pōkh* K. — 1) oldal | seite 2) szoba-rekesz | abgsonderter theil des zimmers II.299. — 3) part | ufer II.10. — *pōχén* mellett: *aku'* p. egymás mellett | neben einander II.207. egymás mellé | zu einander II.267. T. 313. *paji pōχén* arczához | zu seinem gesicht I.79. *pāχt* id. T. 313. *pāχtē* id. II.129. T. 313. *pōχeté* mellé I.79.88. — *am-pōχémné* hozzám | zu mir K. 378. *āk-pōχ-pés* egymás mellett | neben einander AL. 60; *pōχätél* II.23. *pāχél* T. 310. oldalt | seitwärts; — *pāχ-nawrém* fattyú-gyermek | uneheliches kind 353. *pāχén pati* oda lesz | er wird hin I.58.

pāχätur hős | held I.50.

poçeri gördül | rollen III.444. *poçeräli* dülöngözik | wanken I. 6. III.456. — v. ö. *poçri'*.

pōkhēli üt, vág | schlagen AL. III.351.

pōçeti kapaszkodik | klettern II.140. *pōçetäli* id. II.137. *nāñχ pōçäti* II.319. — *pōçätäli* II.283. felhatol | hinaufdringen; *pōçti* fogózkodik | sich anhalten II.361. — v. ö. *pūçi*.

pozlep gomb | knopf III.135.470. *āln pozlapiñ entapü* ezüst gombos öve | sein gürtel mit silbernem knopf I.143.

pozmer (tat.-arab) mámor | rausch T. 160. *pozmer* id. T. 321.

pozri vāritā gömbölyüre csinálja | rund machen 344. — v. ö. *pozéri*.

poztsen le vagy csunyítva | du bist besudelt K. III.130.

(*pal-*) *poztlaxti* megreped | bersten P. 18. — v. ö. *pokapi*.

poist fejsze | axt T. 163.

poj gazdag | reich K. II.376. KL. III.353.

pojerti megáld | segnen III.377. K. II.377. megajándékoz beschenken K. I. 167.

poj könyörgés | bitte, gebet II.319.

pojki könyörög | flehen II.319. *pojki* II.132. *pojksi* I.135.

pojeksi II.129. *pojeksiāli* II.259. id.

pajreš úr | herr K. II.230.

pojreš úr | herr K. II.379.

(*nokh-*) *pojti* meggazdagszik | sich bereichern K. 374. *nuñ-pāj*taptapté meggazdagít | bereichern T. 309.

pojti megszünik | aufhören II.283.303. megállapodik | stehen bleiben II.140. *ētyelane simā pojti* éhe (ill. éhező szive) csillapodik | sein hunger hörte auf I.70.148. *pojtelti* csillapítja | (den hunger) stillen I.148. *tajil voss pojten* avval lakj jól | damit werde satt I.165. — *pojtakeñ* csillapodjál | besänftige dich II.24.

pokapi sugárzik | strahlen II.316. *χātēl p.* a nap előbontakozik | die sonne bricht hervor II.56. *mākwe p.* a földecske kibontakozik, kiterjed | die erde erweitert sich I.103. *pokpi jintāñ* fakadó, sarjadzó fű | wachsendes gras III.335. — *pokli* hasadoz | bersten : *ašérēm-rē'il jiv-sim p.* a hideg miatt a fa belseje h. 354. *pöklāp mo* gödrös, fölrepedezett föld | grubenvolles land K. 396. — *pākēpēp khātēl* kelő nap | aufgehende sonne K. 396. *jū pal-pākmānti* a fa megreped a fagytól | der baum berstet vor kälte P. 18.

pol bogyó | beere III.127. *pol* K. I.167. III.126. *pul* P. 22. KL. III.483. — *pil* I.165. II.271. id.

polēx köpés | II.259. nyál | speichel I.16.165. —

*pal*kh takony | rotz K. 373.

polyé köp | speien T. 327.

paljēs csizma I.119. *poljēs* AL. 77.

pōli fázik | es ist ihm kalt I.24.164. fázlaltat | kälte verursachen jemandem I.164. — *pōlawē* (pass.) fázik III.115. *at pōlawēm* nem fázom I.164. *pōlwāsem* megfáztam 329. *pōlnē* fázó I.148. *pōlēm* fagyos | frostig III.97.211. — *pōli* fagy | frieren P. 15. III.521. *il-palqas* (praet.) T. 311. — *jel-pōtēslim* lehűtöm | kühlen P. 15 *il-pallaxtēm* meghűltem | sich erkälten T. 311.

polis rágalom | verläumdung : *polis vāri* rágalmaz II.21. *pol-sēm* szózatom | meine rede III.106.

- polta* fajd | auerhahn B. *polta* id. AL. 54.
polts sógorasszony | schwägerin T. 162.
polwés gyertya | kerze K. 375. P. 15. *polwés* KL. 32.
pom fagy | frost II.244. *pomiñ vôt* fagyos szél u. o.
pom fű l. *pum*.
pömés kedves | lieb III.438.
pon keczeháló | garnnetz III.500. *pon* szőr | haar K. II.223. —
pun toll | feder AL. 56. *tus-pun* szakáll | bart AL. 78. *turuj-punpá*
sas tollú II.101. — *sorú* *ponpé* *sorú* *šermät* arany festésű kantár-
szár | gold gefärbter goldener halfter II.350.
ponäl kender | hanf III.301.
pañyi szúr | stechen K. 399.
poñghwël lapoczká | schulterblatt P. III.523.
poni fen | schleifen K. 396. *pānliti* kardját kijavítja K. II.223.
pañiti odanyom | hindrücken K. 396.
pañs nyílvas | pfeil-eisen KL. III.351. nyíl P. III.523. — *ponš-*
pun farktoll | schwanzfeder P. 18. *sqrniñ pānsip* kukkuk aranyos
farkú kakuk I.39. *ponsép* id. K. II.235.
ponsüslü főz | kochen I.151. — *pōñslé* (ō sic.) süt | backen
T. 167. *punšé* föl | es kocht T. 322.
ponsäti szül | gebären I.88. — *am pañštēm jaim* az én nemző
atyám | mein vater, der mich erzeugte P. 28.
pontäi: *ti mō p. vārīm* ezt a földet síkká teszem | dieses land
mache ich eben P. 10.
poaksi csudálkozik | sich wundern P. 28.
1. *por*, *pōra* l. *porä*.
2. *por-nē* boszorkány | hexe II.307.
porayti tutajt készít | ein floss zimmern II.94.
1. *porä* tutaj | floss II.94. III.378. *pora* AL. 55. *por* I.70.
III.497.
2. *porä*, *por* idő | zeit I.74. II.50. *ta*, *ti porät* akkor, ekkor |
damals, jetzt; *taw joxténé porät* az ő jöttekor | als er kam 341. —
par T. 317. *už-par*, *už-parél* egyszer | einmal T. 323. *khurēm-por*
háromszor | dreimal AL. 62. KL. III.481. — 2) táj | gegend: *χātél-jät-*
porät déltájban | gegen mittag I. 3. *taw porä joxtēm qremté* midőn
vele egy irányba érkeztek | als sie mit ihnen in eine richtung an-
kamen II.89. — 3) *vāpsēm-por* vöcskémet III.417. *sim-porēñ āri*
szívbeli, szeretett lány | geliebte tochter II.343. — 4) *pora* kereszt-
tül, át | durch AL. 60.
pōrén vájó fejsze | hohl-axt AL. 55. — *pōrnä* szekercze | beil
III.291.
porés disznó | schwein I.8.
porēsli: *jol-porēslenät eli-pält* mielőtt a hó be nem lepi | bevor
es vom schnee nicht überweht wird III.237. — v. ö. *porzej*.
poréç derék | rücken III.96. *porçä jäktim porçñ ülém* derék

levágható derekas álom III.96. — *jiw-pqrkh* fatörzs | baumstamm
K. III.130.

porzej: *tūjt-porzej-sazl* hóföreteg-felhő | schneegestöber I.74.

porri iramodik | rennen III.6. *porriläli* III.30. *porrimi* III.6.

pōri *naqt* neheztelő gondolat | ärgerliche gesinnung II.47.

pori *tqumēste* fogai közé fogta | er nahm es zwischen die
zähne K. II.225. — *χasep-pori'* *χuji* a hálósátor alatt keresztben
fekszik | er liegt querüber unter der schlafkammer II.60.

1. *pori'* koró | distel I.33. fűszársíp | rohrpfeife II.67. *pqri* P. 8.

2. *pori'* ugrás | sprung III.136.

porimi ugrik | springen I.6.19. iramodik | rennen III.136.

porimäli tova ugrik III.479. — *pqrremi* ugrik KL. 22. *pqrqami* id.
P. 13. — v. ö. *porri*.

pormäsänem holmijaim | meine sachen I.7.

pors szemét | mist III.463. *pors-tauri* forgácsdarabka | stück-
chen späne 328. *pors-añä* szemétdomb | misthaufen II.112. —
pqrš KL. III.203. AL. 78.

portex hirtelen haragú | jähzornig I.109.

portjinti csapdos a vizen szárnyaival | mit den flügeln herum-
schlagen I.111. *tüp portjinti* az evező a vízben lebeg | das ruder
schwimmt im wasser II.215.

porti (lat.): *mäsänem p. mänitayti* ruhám darabokra szakadt |
mein kleid ward in stücke zerissen K. 383.

portiñ sam jó szem | ein gutes auge II.17. — *porttal* szapo-
rátlan | unausgiebig III.286.

pqrweli ugrik | springen K. II.237. — v. ö. *pqrremi*, *porimi*.

pōs kúpvarsa | fischreuse I.151.

pōs sógor | schwager K. II.228.

pqš tornác | gang T. 314.

1. *pos* lélekzet | athem I.161. *pos-marätä* id. I.160.

2. *pos* fény | glanz II.364. — *ēt-pos* holdvilág | mondschein
I.24. *sam-p.* szeme világa | augenlicht I.36. — *posiñ* világos | hell
I.129. *posēñ* fényes | glänzend II.219; — *pasāñ* II.352.354. *posiñ*
II.130 *paseñ* K. I.170. id.; *samä poseñ*, *postal* erős, gyenge szemű |
stark-, schwach-äugig II.209. *posiñakēm* drága fényességem II.44.
posiñ nūr dicső Ural | der grossartige Ural I.143; *pqseñ* tiszta | rein
KL. 6; *pupi'-posiñ küt eten* bálványtól kis zabott (ill. jelzett) két
éjjeled | deine dir von gott ausgemessenen zwei nächte III.213.280.
— *pqs* jegy | zeichen T. 162.

(*il-*) *pošaté* kiürít | ausleeren T. 307.

posäl folyóér | bach I.141.151.

pōseli meghal | sterben I.41. II.375.

posé mos | waschen T. 307. *vüt posēm (jiw)* víztől ázott (fa) |
vom wasser durchtränkt II.61. — *poškheltayti vüt* locsog a víz | das
wasser rauscht P. 24. *poškhoté* csepeg | tröpfeln T. 160.

poséx vér | blut II.14.

posém, p̄asem 1) sarok | ende, ecke: *josä p̄asmäyü* a hótalp sarkai II.300. *p̄asmēñ sun p̄asmän* (ā l.) a faros számnak farához | zum hintertheil des schlittens III.419. *posmiñ sun posmekät* id. II.51. — 2) kormány | steuerruder II.261.270. *posmin* χ̄ap kormányos hajó II.261.270.

posēm l. *posim*.

pōszati kinyilik | sich öffnen I.31. — v. ö. *punsi*.

pōsýe l. *passä*.

posýeli elfuj *polwés* a gyertyát | die kerze ausblasen T. 375. — v. ö. *pišši*.

posýen drágád | dein theueres (kind) II.419. *poszükwēt* kedveskék | die lieben kleinen II.429.

pōšyi rak *piñ* fészket | ein nest bauen III.287. *pōšyi* id. III.439.

posýime (o br.) II.299. — *sulí-rajtnél pōšýés sät élém-çalés-çuri* fehér agyagból gyűrt hét emberalakot | aus lehm knetete er sieben menschengestalten I.130.163. *posýente'im* (o br.) *ñärēñ mātü sqrmél* dagasztom a mocsaras helyét lábszárammal | den sumpfigen boden mit den füssen stampfen III.337.

pōsi elhajt | vertreiben II.395. — *p̄asé* T. 320. *posēnti* AL. III.207. *pōsili* II.49. id.

p̄asi befejez | beendigen: *khōnt ätēm p̄asmäistän midön* a had gyűjtését befejezte K. II.227. NyK. 23:397.

posi' bél | kern II.77.

pōši (*posýél*) rakás | haufen III.431. — v. ö. *pōšyi*.

posim füst | rauch I.6.23. — *posēm* T. 160. *pašem* AL. 79. *p̄šēm* KL. 45. id.

posimti füstöl | rauchen 362.

p̄asli elkopik (a czipő) | sich abwetzen 366.

p̄asmäk czipő | schuh III.396. — *posmēç* K.

posmētē ázik, nedvesedik | nass werden T. 307. — v. ö. *posé*,

posēm.

(il-) *posmatē* lecsuszik | hinabrutschen T. 310.

posšéti nyom | drücken III.533.

poštan retesz | schloss III.36.

pōšti legyőz | besiegen AL. 78. — *at postēm* nem birom | ich vermag es nicht KL. 19.

p̄as̄tiñ jelzős | bezeichnet: *vouta elmip p. kätél* vékony élű jelzős kézzel (értsd: fejszével; de *p̄as̄tiñ* talán inkább azt jelenti fejszés v. ö. T. *poist* fejsze) II.291.

postulē virrad | es wird morgen; *khul uy-vail nuñ-postuls* a ház egyszerre kivilágosodott T. 309. — v. ö. *pos* fény.

pot pud 334. — *pōt* K.

pōt l. *pajt*.

potaxt rakás, halom | haufen III.431. — *potéxt* zsákmányrakás | ein haufen beute KL. III.491. B. III.337.

potaxti gunnyaszt rajta | darüber hocken III.431.

(*ūs-*) *potali* vár-gömböcske | rotunde II.67.

potélqk tető | dach K.

potér beszéd | rede II.249. III.106.

potérti beszél | reden I.5.156. II.144. *potértali* megkezdi beszédét | die rede beginnen II.249.

poti zsákmányrakás | ein haufen beute III.23.239.

potiti: *ékwatā tū ti potitimē* im felesége ott medvezsákmány gyanánt el van ásva | sein weib ist dort als beute des bären vergraben III.380.

pōtmā bosszuság | ärgerniss I.109.

(*gor-*) *poultép* gyalú-fogó | hobelstiel III.178.

powari gurul | rollen II.73. — *powāri* id. T. 310.

powārti gyúr | kneten T. 312.

pōmti kezd | anfangen K. I.167. II.224.

pōtélkē butella P. 20.

pūxi, *pūri*, *pūwi* B. KL. *puwi* K. *puwē* T. *puji* P. *pūi* AL. (tő: *pūy-*) fog, megfog | fangen; — *pūyēmti* II.129. *pūyālti* II.322. *pūyinti* II.44. *pūwinti* II.250. *pūwmāti* I.29. *puumāti* I.41. *puumti* KL. 5. id.; — *pūyti* II.120. KL. 24. *pūkhti* P. III.523. fogózkodik | sich anhalten; *ju-puukhotē* beleakad | sich fangen (im netz) T. 323; *pūytesi'* birkóznak | ringen II.375. *pūyētāxtili* id. III.146; — *sēñkwā nāny pūyēti* füstje fölszáll | der dampf steigt auf II.266. *yāp nōlānl-pāl pūyēti* a hajójuk orros tájékát kikötik III.359. — *pāi' pūytili*, *pūyātali* a partra felkapaszkodik II.186. III.369. *pāi' pōyēti* id. II.141. — *pūytemi* üt | schlagen II.63. *pūytmī* betol, taszít | stossen I.50.57. *pūntmi* dob, taszít | werfen, stossen II.107. — *nālēm nuñ-puwāntel* az orrát fentartja, gögös | die nase hochhalten, stolz sein T. 309. — 2) fuj l. *pūw*.

pūyēlnē kwol fürdő ház | badehaus 354. — v. ö. *pūli* 3.

pūyēñ, *pūyēñē* köldök|nabel P. 9. *pūyēñ* KL. 4. *pūyēñi* I.36. II.327.

pūyērmati fölfordul | umfallen 351.

pūygn bika | stier T. 311.

pūyēñ tuskó | klotz: *sat pūyñāp pūyñāñ pūyāltēm* hét tuskóval megrakott tűz II.129.

(*tūjt-*) *pūyram* hóförgeteg | schneegestöber II.51.

pūys viharfelleg | sturmwolke II.372.

pūytemi szúr | stechen I.162. — *as lap p.* a lyukat betömi | ein loch verstopfen I.163.

(*jar-*, *alat-*) *pūytel* matrác, tollderék | matraze T. 156.

1. *puj*, *puji* B. K. P. *pui* L. *poj*, *poji* T. a folyótól fölfelé eső vidék; erdő, hegy | vom fluss aufwärts gelegene gegend: wald, berg etc. R a g o z v a: *pujin* *pujit*, *pujil*; — *palē*, *pāi'*, *pā* B. pl. *pāi'* *pō-*

yéts fölkapaszzkodott | hinaufklettern II.141. *paí' totwés* a partra vitetett | er wurde an's ufer getragen u. o. *pā ul kwālén* a partra ki ne szállj II.89. — *pā* T. 311. *po* P. 16. K. 375. id. — Né v u t ó s ö s s z e t é t e l : *puji-pāl* B. *puj-poglné* K. *poj-pāl* T. stb. — Né v u t ó *pun* : *āγ-pun* a hegyre, *āznél-punnél* a hegyről | auf den, vom berg T. 311. — I g e k. pl. *pūt pā-vojáln* emeld fel az üstöt a tűzről | hebe den kessel vom feuer weg B. 337.

2. *puj* T. P. *poj* K. far | hintertheil: *pujit, pojit* mögött, után | hinter, nach; *ām pujimt* utánam | hinter, nach mir T. 313. *ruj-puit* eső után | nach dem regen T. 319. — *pujip* P. III.523. *pojip* K. II.223. faru.

puki potroh, poczak | wanst I.42. II.375.

(*pal-*) *pukmäti* fölpukkad | bersten II.375.

pul B. K. *pul* KL. *pul* B. T. *pol* B. K. AL. T. *pol* T. darab | stück III.5.9. K. III.127. KL. III.349. — *ként-pulí'*, *passä pulí' manésli-lém* mint egy sapkát, kesztyüt rongyokra szétszaggatom | ich reisse ihn in stücke wie eine mütze, einen handschuh I.127. v. ö. KL. III.349. — 2) falat | bissen I.87. II.34 *uγ-polt ju né-lejilem* egy falattal lenyelem T. 321. — 3) *pol* forgács | spähne K. I.171. T. 318. *jiv-pul* id. T. 314. — *pol-sám* daraeső | AL. 74. *ut-pul* vízcepp | wassertropfen T. 313. *toit uγ pul'tél šγ-tqlas* a hó az utolsó szemig mind elolvadt | der schnee ist bis auf's letzte stückhen geschmolzen T. 320. — I g e k. *pul-tauteslitä* szét-rágja | zernagen I.125. *polí' sairi* szétvagdál | zerschneiden II.140. *pultu-punšqs* szétfőtt | es hat sich zerkocht T. 322. *poli-* K. 383.

pulät aczél | stahl II.343.

pulép daganat | geschwür P. 14.

pulép dugó | stöpsel III.444.

1. (*jel-*) *püli* elfuj | anblasen KL. 32. *püläsi* ráfuj | anblasen I.131. — v. ö. *püwi*.

2. *püli* fal | fressen B. 351. AL. 72.

3. *püli* fürdik | baden; *püléné kwol, lāñγ* fürdő ház, út I.75. II.186. — v. ö. *pürelné kwol*.

pülqzte földagad | schwellen T. 320. v. ö. *püli*.

pulp nyilásfödél | eingangsdecke III.98. — v. ö. *pulép*.

kwän-pul'säti kisiklik | ausschlüpfen AL. 60.

pum fü | gras B. T. *pum* KL. *pom* K.

pūmas mulatság | unterhaltung I.61.

pūmti vesz | nehmen T. 159.

pun l. *puj*.

püñyláp : *il p. nürem uj* alúl gombos hatalmas állat, a. a. medve III.374. — v. ö. *poylep*.

puné fon | spinnen T. 328. 331. *punkhété* fonódik T. 326.

puni B. *pni*, *poni* K. *poñ-* T. rátesz, rak, helyez | auflegen — *tör poni* kendőt ölt | ein tuch umnehmen K. III.126. *sät näl punim*

tqwét hét nyíllal fölszerelt (ill. megrakott) tegez | mit sieben Pfeilen beladener Köcher II.113. *kūnel poñim voš* kőből épült (ill. rakott) város | aus Stein gebaute Stadt T. 159.

1. *puñk* B. *poñk* P. L. *poñ* T. *pāñk* K. KL. fej | Kopf — *tui-poñkte* tavaszszal | im Frühling AL. 60. *poñkeñ uj farkas* | wolf KL. 23. *gar-puñk-uj* hím farkas III.341. v. ö. *puñkiñ uj medve* | bär III. 469. — *umis-pāñk* málnabokor, *jini-p.* csipkerózsa-bokor | Himbeer-, Stachelrosen-Strauch KL. III.203. — *N é v u t ó*: *poñ-t* rajt | an, im; *pisi poñemt* könyökömmel | mit meinem Ellbogen *poñen rá* | auf, in; T. 314.

2. *puñk* B. *pāñk* KL. III.489. fog | Zahn — *χūrēm puñkpā āñt-sq̄arim* három-fogas bunkós szaru-nyílalom II.192. *χūrēm puñkpā χāslēχ* három csúcsú horognyíl I.113.

pūñsi B. K. *pōñsi* B. *pāñsi* AL. *punši* KL. P. nyit | öffnen — *punšili* II.34. *punšilali* II.44. *punšelti* II.395. id.; — *χātēl punsi* napot derit | die Sonne aufgehen lassen II.275. *takwēs p.* őszt alkot | Herbst machen III.469. — *pūsnē* (part.) III.193. *puššēχti* kinyílik (az ajtó) | sich öffnen KL. 26. — *punši* vet, dob | werfen P. 16.

pup vége, hegye | ende, spitze II.59.

pupī B. *pupī* K. *pupī* P. *popī* L. bálvány | götzenbild — *pupi-khwor* kígyó | Schlange K. I.167.

pupti rátűz | aufstecken II.71. P. 10. — *popti sētēp* beffíz czéznát | zwirn einfädeln AL. 79.

purā ár | pfrieme T. 164.

puri B. P. *poré* T. harap | beissen III.75.372. P. 22. T. 328. — *purliti* harapdál I.98.

puri, *puru* vissza l. *pāri*.

pūri ételáldozat | Speiseopfer II.14. — *p. tēnē*, *p. ajnē kwol* lakodalmi, vendégeskedő (evő, ivó) ház | Hochzeits-haus II.95.

pūrlī áldoz | opfern I.37. II.97. III.377. — *pūrlayti* id. II.231. vendégeskedik | gasterei halten II.193. — *purliti* megvendégel | bewirten KL. 5.

pus B. *puš* KL. P. *pos* K. *piš* T. ép | gesund I.26. 28. *pusi* jēmtsēt meggyógyulnak | sie werden gesund, heilen I.10. — *pusēn* egészen I.54. mind | alle I.121. *pusēn*, *pušnē* id. KL. 21. III.489. *pusental* egytől-egyig II.67. *puššēn* egészségesen P. 21. *pušnē* épen | heil P. III.523. — *posēn*, *squnē olēn* légy egészséges (köszöntés) | sei gesund (zum Gruss) K. *pišēn* v. *sqw-pišēn q̄lantēn*; *squnā*, *pišēn khaitutlēn* egészségesen vagy-e? (köszöntés találkozáskor) | bist du gesund? (Gruss beim Zusammentreffen) T. 321.

pusā I.97. *pusa* AL. 55. sűrű sör | eine Art dickes Bier — *posē* id. K. II.234.

pūsmēl csaknem, majdnem: *aku'ti jol-ūsmēm p. q̄lsēm* csaknem hogy meghaltam | bald dass ich gestorben wäre B. 346. — (talán: *pūsmēl* (u. br.) s a *pus* ép szóhoz való?)

pūškä hordó | fass I.69. — *pučkä* id. T. 312.

pusmi meggyógyul | gesund werden I.8. *pusmipi* id. II.259.

pusméli meggyógyít | heilen I.8.

pušši elszökik | durchgehen KL. 29.

pūt üst | kessel — *jankiñ žul, tūjtiñ žul pūt-sis* míg egy jeges hal, havas hal megfőhet (ill. üstbeli) | bis ein eiskalter fisch gar wird I.80. II.109. *pütēñ tēp* főtt (ill. üstös) étel | gekochte speise II.215. *pūt-paňk* üst korma | kesselruss II.201.

1. *put* jégburok fölötti víz | das wasser über dem eis III.257.

putiñ sqim jégvizes patak III.331. *putiñ awpä.jä* jégvize omló folyó III.324. — 2. *put* vadrécze | wildente T. 315. — v. ö. *pat*.

pütäsi kōp | speien, *putasi* AL. 54. — *sūpäñel žot-putäsēm mā* a szájából kifröcsesent föld | die von seinem munde herausgespritzte erde I.162.

pūli kebel | busen II.19. III.431. *pūt* K. *pot* AL. 85. *pōt* T. 162. id.

pūti szúr, bök | stechen III.400. P. 19. K. II.233. — *pūtmī* III.362. II.97. *pūtmalīli* III.362.

pūtq̄p kopja | lanze T. 154. *khōl-p.* halszigony | fischgabel T. 331. *pütēp* id. AL. 55.

puuñ gazdagság | reichthum II.46. jószág | vieh II.111. gazdag | reich K. III.227.

pūwēs fuvallat | luftstrom II.319.

pūwi B. *puwē* T. *pūi* (tő: *pūr-*) AL. fuj | blasen.

SZILASI MÓRICZ.

A fosztó képző nyomatékosan állító értelemben. Feltűnő mindenesetre, hogy *egyetlen* a. m. kiválóan egy, mindeneknél különben egy. Hasonlók *példátlan példa* és *végestelen végig* (l. Thewrewk Nyr. VII. 195); noha teljesen nem egyezők az *egyetlen* használatával. Mert az első, a melyet Kazinczy használt, valószínűleg a *páratlan példa* után készült, a másik meg a fosztó képző rendes jelentéséből is érthető s magyarázható (t. i. olyan vég, a melynek nincs is vége); végre egészen sajátos, hogy az *egyetlen* magában, a jelzett *egy* nélkül is járatos. Érdekes azonban, hogy a rokon nyelvekben is megtalálni párját. Ilyen a votjákban *odigtām: ačmā'os odigtām bīrom* mi magunk egytől-egyig (tlk. *egy nélkül*, a. a. egy hija sincs) elveszünk Nk. 54. A vogulban egészen hasonló *pusēn-tal* (v. ö. *pusēn* mind) *la'ilīñ uj sāt tur pusental tot ta kisitā* lábas állat hét hangját *egyőlt-egyig* ott elfűtyölte II. 67. — úgyzintén: *añ- maniñ akw' samtal žulnē pērīlīmēt ime mind egy szemig* (tlk. egy szem hiján) hal van (a hálószemekbe) bonyolulva (v. ö. *sam szem*) Nyk. 22: 49. Ide vonható még *jortal at'im* teljességgel hiányzik I. 48. *jortal akwā' at* éppenséggel nem I. 46. — v. ö. *gor* hely, tehát *jortal* hely nélkül, ill. nyomtalanul. Hasonló jelentésváltozást, vagyis átmenetet Thewrewk i. h. a németből is kimutatott, a melyhez még *Grimmből* II. 566. a következőket sorolhatjuk: *mouti-lōsi* animositas, übermuth; *frowi-lōsi* temeritas, ausgelassener jubel. (nicht freudenslogigkeit).

SZILASI MÓRICZ.